

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO POMORSKIEGO

Rok VII

TORUŃ, dnia 10 czerwca 1939 r.

Nr 6

T R E Ś C :

CZĘŚĆ URZĘDOWA:

Poz.	Str.
137. O organizacji państwowych trzyletnich żeńskich gimnazjów krawieckich i państwowych trzyletnich żeńskich gimnazjów blieliźniarskich	178
138. W sprawie kwalifikowania nauczycieli, pełniących za urlopem obowiązki nauczycielskie w szkołach niepaństwowych (prywatnych)	181
139. O regulaminie egzaminu dojrzałości dla eksternów w liceach zawodowych	182
140. O regulaminie egzaminu dla eksternów w szkołach technicznych — mechanicznych i elektrycznych — starego ustroju	190
141. W sprawie dalszej działalności organów samorządu szkolnego	195
142. W sprawie odpowiedzialności cywilnej	195
143. W sprawie podziału uczniów na grupy przy nauczaniu niektórych przedmiotów w szkołach zawodowych	196
144. O opłatach za egzaminy w szkołach zawodowych	204
145. P. Maria Grzegorzewska — zezwolenie na zbieranie materiałów, dotyczących pracy nauczycieli szkół powszechnych	205
146. Sprawa wykorzystania egzemplarzy „Straży nad Wisłą”	206
147. Komunikat o kursach wykszolenia żeglarskiego młodzieży	206
148. Komunikat o wycieczkach szkolnych do Biskupina	206
149. Komunikat o konkursie Polskiego Białego Krzyża na propagandową zakładkę do książki	207
150. Komunikat o blankietach świadectw dojrzałości dla liceów ogólnokształcących i świadectw ukończenia gimnazjów ogólnokształcących	207
151. Komunikat o filmie p. t. „C.O.P. — Stalowa Wola”	208
152. Komunikat o filmie p. t. „Francja czuwa”	208

Poz.	Str.
153. Komunikat o zezwoleniu na wyświetlanie w szkołach średnich filmu p. t. „Maboni”	208
154. Komunikat o nadaniu uprawnień szkół państwowych prywatnym szkołom zawodowym w okręgu szkolnym pomorskim	208
155. Komunikat w sprawie czasopism dla rodziców p. t. „Rodzina i dziecko” oraz „Dom i szkoła powszechna”	209
156. Komunikat w sprawie książek, zatwierdzonych do użytku szkolnego	209
157. Komunikat w sprawie wycieczek do Gdańska	210
158. Komunikat o zamknięciu zwierzyńca żubrów w Białowieży	210
159. Komunikat w sprawie posad nauczycielskich we Francji	210
160. Konkursy na stanowiska kierowników publicznych szkół powszechnych	211
161. Ruch służbowy	212

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA:

162. Druga lista dobrowolnych ofiar na Fundusz Obrony Narodowej, złożonych za pośrednictwem Kuratorium O. S. Pom.	213
163. Wyniki subskrypcji 5% obligacji i 3% bonów Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej wśród nauczycieli szkół państwowych i publicznych powszechnych oraz pracowników administracji szkolnej w okręgu szkolnym pomorskim	213
164. W sprawie zabezpieczenia materiałów wartościowych i zakupu zeszytów szkolnych ze znakiem Towarzystwa Pop. Bud. Publ. Szk. Pow.	214
165. Komunikat w sprawie letnich kursów Pomorskiej Chorągwi Harcerzy	214
166. Komunikat Okręgowej Biblioteki Pedagogicznej Kuratorium O. S. Pom.	215
167. Komunikaty „Polskiego Czerwonego Krzyża”	215
168. Wykaz dzieł nabytych przez Okręgową Bibliotekę Pedagogiczną Kuratorium O. S. Pom.	215
169. Nowe wydawnictwa	218

CZĘŚĆ URZĘDOWA

137.

ROZPORZĄDZENIE

**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego**

z dnia 12 kwietnia 1939 r. (Nr III PU-2368/39)
**o organizacji państwowych trzyletnich żeńskich
gimnazjów krawieckich i państwowych trzylet-
nich żeńskich gimnazjów bieliźniarskich.**

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z 1939 r. Nr 3,
poz. 76).

Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 usta-
wy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnic-
twa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) Zarządzam,
co następuje:

§ 1. Organizację państwowych trzyletnich
żeńskich gimnazjów krawieckich (bieliźniar-
skich) ustala się według załączonego statutu.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w
życie z dniem ogłoszenia.

W miarę wprowadzania nowej organizacji
tracą moc przepisy, sprzeczne z załączonym sta-
tutem.

Za Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego:

(—) **S. Maciszewski**
Podsekretarz Stanu.

Załącznik do rozporządzenia Ministra W. R.
i O. P. z dnia 12. IV. 1939 r. (Nr III PU —
2368/39).

S T A T U T

**państwowego trzyletniego żeńskiego gimnazjum
krawieckiego i państwowego trzyletniego żeń-
skiego gimnazjum bieliźniarskiego.**

I. Zadania gimnazjum.

§ 1. Zadaniem gimnazjum krawieckiego
(bieliźniarskiego) jest:

- a) przygotowanie młodzieży do wykonywa-
nia zawodu krawieckiego (bieliźniarskie-
go);
- b) wychowanie na zamiłowane w swym za-
wodzie pracownice, a zarazem świadome
swych obowiązków obywatelki Państwa
Polskiego,

II. Ogólne zasady organizacji.

§ 2. Gimnazja są żeńskie.

§ 3. Gimnazja są trzyletnie.

§ 4. Liczba nauczycieli własnych, tj. nau-
czycieli, którzy zarówno liczbą godzin, jak swą
pracą związani są przede wszystkim z daną
szkołą nie powinna być mniejsza, nie licząc dy-
rektora, od liczby oddziałów w tym gimnazjum.

§ 5. Organizację roku szkolnego oraz liczbę
uczennic w klasie lub oddziale ustalają osob-
ne przepisy.

§ 6. Przy gimnazjum może być utworzona
Rada Opiekuńcza, która pomaga dyrektorowi
(przełożonej) i nauczycielom w utrzymywaniu
łączości szkoły z życiem gospodarczym oraz
odnośnymi instytucjami.

**III. Dyrektor, nauczyciele, Rada
Pedagogiczna.**

§ 7. Na czele gimnazjum stoi dyrektor
(przełożona). Do obowiązków dyrektora na-
leży:

- a) reprezentowanie gimnazjum na zew-
nątrz;
- b) utrzymywanie łączności szkoły z życiem
gospodarczym;
- c) przewodniczenie Radzie Pedagogicznej;
- d) kierowanie całym życiem szkoły;
- e) bezpośrednie zwierzchnictwo nad wszy-
stkimi osobami, pracującymi w szkole;
- f) organizowanie pracy wychowawczej i
dydaktycznej, kierowanie nią i czuwa-
nie nad jej planowym wykonaniem;
- g) nauczanie w przepisanej liczbie godzin;
- h) zarządzanie całością spraw administra-
cyjno-gospodarczych szkoły.

Dyrektor jest odpowiedzialny za organiza-
cję wszystkich działów powierzonej mu szkoły,
za jej poziom wychowawczy i dydaktyczny, za
wykonanie przepisów i poleceń władz szkol-
nych oraz za stan administracyjno-gospodarczy
gimnazjum.

§ 8. Kierownik warsztatu szkolnego jest
nauczycielem, który organizuje pracę w war-
sztatach szkolnych i kieruje nią pod względem
dydaktycznym i administracyjno - gospodar-
czym. Za wyniki tej pracy jest odpowiedzialny
przed dyrektorem i władzami szkolnymi.

§ 9. Nauczyciele i instruktorzy wychowują
oraz uczyć powierzoną ich opiece młodzież, bio-
rą czynny udział w pracach Rady Pedagogic-
znej, w realizowaniu jej uchwał, utrzymują łącz-
ność z życiem gospodarczym w zakresie specjal-

ności szkoły, wreszcie pełnią funkcje administracyjno-gospodarcze powierzonego im działu pracy.

§ 10. Dyrektor, kierownik warsztatów, nauczyciele, lekarz szkolny i instruktorzy tworzą Radę Pedagogiczną gimnazjum, która jest stałym organem wewnętrznego życia szkolnego.

Rada Pedagogiczna obraduje bądź w składzie pełnym, bądź też w zespołach klasowych.

§ 11. Rada Pedagogiczna współpracuje z dyrektorem nad podnoszeniem poziomu wychowawczego i dba o właściwy poziom nakowy szkoły, omawia i opracowuje ważniejsze sprawy, związane z życiem szkolnym.

W szczególności do jej obowiązków należy:

- a) opracowywanie planów pracy wychowawczej i dydaktycznej;
- b) ustalanie opinii o uczennicach i oceny ich sprawowania;
- c) ustalanie ogólnej oceny rocznej uczeni-
nic;
- d) przyjmowanie i usuwanie uczennic;
- e) ustalanie regulaminu uczniowskiego;
- f) załatwianie spraw, przekazanych jej przez osobne przepisy.

§ 12. Dyrektorowi przysługuje prawo zawieszenia uchwały Rady Pedagogicznej, gdy ją uzna za niezgodną z przepisami lub przeciwną dobru szkoły.

O postanowieniu zawieszenia uchwały Rady Pedagogicznej dyrektor jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić władze szkolne.

IV. Organizacja nauczania i wychowania.

§ 13. Program nauczania gimnazjum opiera się na trzecim szczeblu programowym szkoły powszechnej.

§ 14. Nauczanie odbywa się według obowiązującego programu.

§ 15. Plan pracy wychowawczej, dostosowany do wieku i rozwoju młodzieży, powinien uwzględniać cele wychowawcze, określone w § 1 niniejszego statutu.

§ 16. Dyrektor łącznie z gronem nauczycielskim realizuje plan pracy wychowawczej przez:

- a) bezpośredni swój wpływ na uczennice w szkole i poza szkołą;
- b) nauczanie i odpowiednią organizację pracy;

- c) organizowanie życia zbiorowego młodzieży;
- d) organizowanie współpracy domu i szkoły w akcji wychowawczej.

V. Uczennice.

A. Zadania i obowiązki uczennic.

§ 17. Uczennica przygotowuje się przez wychowanie i kształcenie w szkole do sumiennego spełniania obowiązków obywatelskich. W tym celu winna ona wytrwale pracą nad sobą dążyć do wyrobienia religijnego, moralnego, umysłowego i fizycznego.

§ 18. Uczennica jest obowiązana stosować się do regulaminu, określającego szczegółowo zadania i obowiązki uczennic.

B. Przyjmowanie uczennic.

§ 19. Do klasy I gimnazjum przyjmuje się kandydatki, które:

- a) przedstawią albo świadectwo ukończenia szkoły powszechnej stopnia trzeciego lub drugiego, albo świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej stopnia trzeciego, albo świadectwo ukończenia z pomyślnym wynikiem jednego roku nauki w klasie VI szkoły powszechnej stopnia drugiego, albo świadectwo ukończenia szkoły powszechnej stopnia pierwszego, albo wreszcie inne świadectwo, uznane przez władze za równoważne;
- b) w terminie do dnia 1 września danego roku kalendarzowego ukończą co najmniej 14 lat, a nie przekroczą 17 lat życia;
- c) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny;
- d) złożą egzamin wstępny z następujących przedmiotów: języka polskiego, geografii, arytmetyki z geometrią i rysunku; w czasie egzaminu z języka polskiego sprawdzane jest również przygotowanie kandydatek z historii, w czasie egzaminu z geografii — przygotowanie z przyrody.

§ 20. Egzamin wstępny ma na celu sprawdzenie ogólnego rozwoju umysłowego oraz przygotowania naukowego kandydatki. Za podstawę orientacji będzie służyło świadectwo szkoły powszechnej, o zakresie wymagań egzaminacyjnych stanowi program II i III szczebla szkoły powszechnej.

§ 21. Jeżeli egzamin wstępny zdało więcej kandydatek, niż jest miejsc wolnych w klasie,

przyjmowane są kandydatki lepiej przygotowane i bardziej zdolne.

§ 22. W poczet uczennic szkoły mogą być przyjęte bez egzaminu kandydatki, które przedstawia świadectwo pomyślnego złożenia w tym samym roku egzaminu do klasy I innej szkoły zawodowej stopnia gimnazjalnego lub gimnazjum ogólnokształcącego i złożą egzamin z rysunku.

§ 23. Kandydatka, która zdała egzamin do klasy I i nie została przyjęta do gimnazjum z powodu braku miejsca, może być przyjęta w tym samym roku bez ponownego składania egzaminu do klasy I każdego gimnazjum zawodowego lub ogólnokształcącego najdalej w ciągu pierwszego miesiąca nauczania.

§ 24. Do klas wyższych niż I przyjmowane są kandydatki w przypadkach, gdy w klasach są wolne miejsca, oraz gdy uzyskają zezwolenie władz szkolnych.

Kandydatka może być przyjęta do klasy II lub III, o ile zda egzamin ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych klas poprzednich (z wyjątkiem ćwiczeń cielesnych), wykaże odpowiedni stopień ogólnego rozwoju oraz opanowanie pracy w pracowniach i warsztatach szkolnych w zakresie programu.

§ 25. Uczennice, przechodzące z gimnazjum ogólnokształcącego lub szkół zawodowych stopnia gimnazjalnego, zdają egzamin w zakresie różnicy programów.

§ 26. Kandydatki mogą być przyjmowane do gimnazjum najpóźniej w ciągu pierwszego miesiąca nauczania.

§ 27. Uczennic, przechodzących z jednego gimnazjum krawieckiego (bieliźniarskiego) do drugiego gimnazjum krawieckiego (bieliźniarskiego) o tym samym programie, nie obowiązują je składanie egzaminu.

C. Ocena uczennic.

§ 28. Przy końcu każdego okresu szkolnego nauczyciel, względnie instruktor ustala ocenę wyników, osiągniętych przez uczennicę w zakresie danego przedmiotu, biorąc za podstawę wymagania obowiązującego programu.

Ocena powinna być oparta na systematycznym badaniu postępów i wyników pracy uczennicy.

§ 29. Przy końcu pierwszego półrocza i z końcem roku szkolnego uczennica otrzymuje świadectwo, które zawiera wyrażoną w stop-

niach ocenę jej sprawowania oraz ocenę wyników nauki ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych i nadobowiązkowych.

O wynikach nauki w innych okresach szkolnych zawiadamia się rodziców lub opiekunów uczennicy.

Stopnie ustalone z końcem ostatniego okresu są zarazem stopniami rocznymi.

§ 30. Promowanie uczennic do klasy następnej odbywa się na podstawie stopni rocznych z przedmiotów obowiązkowych. Stopnie z przedmiotów nadobowiązkowych nie mają wpływu na promocję.

Uczennica może być promowana do klasy następnej, jeżeli ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych ma stopnie co najmniej dostateczne.

W wyjątkowych wypadkach Rada Pedagogiczna może promować do klasy drugiej lub trzeciej uczennicę, mimo stopnia niedostatecznego z jednego przedmiotu, lecz nie kończącego się w danej klasie, przy czym uczennica nie może otrzymać dwukrotnie rocznego stopnia niedostatecznego z tego samego przedmiotu.

Jakiegokolwiek egzaminy uzupełniające lub promocyjne do klasy następnej nie mogą być stosowane.

§ 31. Uczennica, która nie uzyskała promocji do klasy następnej, może na podstawie uchwały Rady Pedagogicznej powtarzać klasę lub może być usunięta ze szkoły. Dwukrotne powtarzanie tej samej klasy zasadniczo jest niedopuszczalne.

VI. Ukończenie gimnazjum.

§ 32. Uczennica, która otrzymała w klasie trzeciej trzyletniego żeńskiego gimnazjum krawieckiego (pieliźniarskiego) oceny roczne co najmniej dostateczne ze sprawowania i wszystkich przedmiotów obowiązkowych, otrzymuje zamiast świadectwa rocznego — świadectwo ukończenia tego gimnazjum.

138.

ZARZĄDZENIE**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego**

z dnia 24 kwietnia 1939 roku (BP-7544/39)

w sprawie kwalifikowania nauczycieli, pełniących za urlopem obowiązki nauczycielskie w szkołach niepaństwowych (prywatnych).

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z 1939 r. Nr 3, poz. 80).

Na podstawie § 16 ustęp 2 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 14 czerwca 1934 r. wydanego w porozumieniu z Prezesem Rady Ministrów o kwalifikowaniu nauczycieli (Dz. U. R. P. Nr 54, poz. 490) zarządzam co następuje:

§ 1. Do nauczycieli szkół państwowych i publicznych pełniących za urlopem obowiązki nauczycielskie w szkołach niepaństwowych (prywatnych) mają zastosowanie rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 14 czerwca 1934 r. wydane w porozumieniu z Prezesem Rady Ministrów o kwalifikowaniu nauczycieli (Dz. U. R. P. Nr 54, poz. 490) i Instrukcja z dnia 26 stycznia 1935 r. (BP-97/35) o kwalifikowaniu nauczycieli (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 1, poz. 3), o ile następne paragrafy niniejszego zarządzenia nie stanowią inaczej.

§ 2. Nauczyciele, pełniący za urlopem obowiązki nauczycielskie w szkołach niepaństwowych otrzymują w tym czasie oceny kwalifikacyjne ustalone na podstawie spostrzeżeń przez osoby powołane do sprawowania bezpośredniego i pośredniego nadzoru służbowego nad nauczycielem.

Ustne opinie kierownika (dyrektora szkoły prywatnej) o tych nauczycielach wyrażane wobec osób wizytujących mogą stanowić materiał pomocniczy przy formułowaniu opinii i ustalaniu oceny, nie są jednak wystarczającą podstawą do wydania oceny kwalifikacyjnej.

§ 3. Jako osoby powołane do sprawowania nadzoru bezpośredniego nad nauczycielami pełniącymi obowiązki nauczycielskie za urlopem w szkołach niepaństwowych, wydają opinie:

1) podinspektor szkolny (zastępca inspektora szkolnego) bądź inspektor szkolny — o nauczycielach i wychowawczyniach przedszkoli pełniących obowiązki w prywatnych szkołach powszechnych lub przedszkolach,

2) wizytator szkół — o nauczycielach pełniących obowiązki w szkołach niepaństwowych

(prywatnych) podległych bezpośrednio Kuratorowi,

3) ministerialny wizytator szkół lub urzędnik wyznaczony przez Ministra — o nauczycielach pełniących obowiązki w szkołach podległych bezpośrednio Ministrowi.

§ 4. Jako osoby powołane do sprawowania nadzoru pośredniego nad nauczycielami pełniącymi za urlopem obowiązki nauczycielskie w szkołach niepaństwowych (prywatnych) wydają opinie i ustalają oceny:

1) inspektor szkolny — o nauczycielach (wychowawczyniach przedszkoli), o których pierwszą opinię wydał podinspektor szkolny (zastępca inspektora szkolnego),

2) wizytator szkół o nauczycielach (wychowawczyniach przedszkoli), o których pierwszą opinię wydał inspektor szkolny,

3) naczelnik Wydziału w Kuratorium — o nauczycielach, o których pierwszą opinię wydał wizytator szkół,

4) naczelnik Wydziału w Ministerstwie — o nauczycielach o których pierwszą opinię wydał ministerialny wizytator szkół, lub urzędnik wyznaczony przez Ministra.

§ 5. Oceny kwalifikacyjne za okres do końca 1938 r. należy ustalić łącznie za cały okres dotąd nieoceniany w trybie przewidzianym w rozporządzeniu Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 14 czerwca 1934 r. wydanym w porozumieniu z Prezesem Rady Ministrów o kwalifikowaniu nauczycieli (Dz. U. R. P. Nr 54, poz. 490) i niniejszym zarządzeniu, najpóźniej do dnia 1 czerwca 1939 r.

Następne oceny ustalać należy w terminach przewidzianych w §§ 14 i 15 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 14 czerwca 1934 r.

§ 6. O nauczycielach urlopowanych do szkół niepaństwowych (prywatnych) położonych na terenie obwodu szkolnego lub innego okręgu szkolnego, wydają opinie i ustalają oceny bezpośredni i pośredni przełożeni z tego obwodu szkolnego lub okręgu szkolnego na terenie którego leży szkoła niepaństwowa (prywatna).

Na czas pozostawania nauczyciela na terenie innego okręgu szkolnego przesyła się nowym przełożonym nauczyciela, kartę kwalifikacyjną i arkusz spostrzeżeń tego nauczyciela.

§ 7. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego:

(—) W. Świętosławski.

139.

ZARZĄDZENIE**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego**

z dnia 3 kwietnia 1939 r. (Nr III PU-2499/39)

**o regulaminie egzaminu dojrzałości dla ekster-
nów w liceach zawodowych.**(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z 1939 r. Nr 3,
poz. 85).

§ 1. Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) ustanawiam regulamin egzaminu dojrzałości dla eksternów w liceach zawodowych, ogłoszony jako załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Równocześnie tracą moc wszelkie przepisy w sprawach, objętych niniejszym zarządzeniem.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego:

(-) **W. Świątosławski.**

Załącznik do zarządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 3. IV. 1939 r. (Nr III PU-2499/39).

R E G U L A M I N**egzaminu dojrzałości dla eksternów w liceach
zawodowych.**

§ 1. Egzamin według niniejszego regulaminu zdają uczniowie (uczennice) klas ostatnich prywatnych liceów zawodowych, nie posiadających uprawnień liceów państwowych, oraz eksterni (eksternistki).

§ 2. Do egzaminu dojrzałości mogą być dopuszczeni kandydaci, którzy posiadają odpowiedni wiek, mają wymagane świadectwa szkolne, odbyłą praktykę zawodową oraz sprawują się nienaganie.

O dopuszczeniu do egzaminu dojrzałości ubiegać się mogą kandydaci, którzy w chwili rozpoczęcia egzaminu w dwuletnich liceach zawodowych mają co najmniej 17½ lat, w trzyletnich zaś liceach zawodowych — co najmniej 18½ lat życia.

Dowodem, stwierdzającym wiek kandydata, jest odpowiedni dokument, wydany przez urząd stanu cywilnego.

Od kandydatów jest wymagane jedno z niżej wymienionych świadectw:

- a) świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego;
- b) świadectwo ukończenia czteroletniego gimnazjum zawodowego;
- c) świadectwo ukończenia trzyletniego gimnazjum zawodowego;
- d) inne świadectwo, uznane przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za równoważne.

Poza tym kandydaci są obowiązani przedstawić książeczkę wojskową lub inny dokument, stwierdzający odbycie, względnie zwolnienie od obowiązkowej służby wojskowej, albo zaświadczenie organizacji, wskazanej odpowiednimi przepisami, stwierdzające, że kandydat odbył przepisany kurs przysposobienia wojskowego i wychowania fizycznego oraz obóz letni z wynikiem dodatnim. Uczniowie szkół bez uprawnień szkół państwowych nie przedstawiają tego zaświadczenia.

Kandydaci, którzy wykażą się zaświadczeniem lekarza urzędowego, stwierdzającym niemożność odbycia przez nich obozu letniego, są zwolnieni od tego obowiązku.

Wymagania, dotyczące służby wojskowej i P. W., odnoszą się tylko do mężczyzn.

Dowodem odbycia praktyki zawodowej przez uczniów szkół prywatnych, nie posiadających uprawnień liceów państwowych, jest uznane przez Komisję Egzaminacyjną świadectwo odbytej praktyki, przewidzianej w statucie danego liceum zawodowego. Eksterni powinni przedstawić świadectwo odbytej co najmniej 3-letniej praktyki, uznanej przez Komisję Egzaminacyjną za odpowiednią.

Dowodem nienaganego sprawowania jest świadectwo niekaralności sądowej kandydata, wystawione przez kompetentną władzę jego miejsca zamieszkania. Dowodu nienaganego sprawowania nie przedstawiają uczniowie klasy ostatniej liceum bez uprawnień liceów państwowych, o ile w chwili zgłoszenia się do egzaminu są uczniami wymienionego liceum i uczyli do niego bez przerwy przez dwa ostatnie lata.

§ 3. Egzamin ma wykazać, czy kandydat osiągnął takie przygotowanie zawodowe, poziom wykształcenia i dojrzałości umysłowej, jakie odpowiadają wymaganiom programowym danego państwowego liceum zawodowego, oraz czy jest przygotowany do pracy w zakresie danej specjalności, a także do podjęcia studiów w szkołach akademickich.

§ 4. Egzamin dojrzałości organizują Kuratoria Okręgów Szkolnych: dla uczniów liceów prywatnych bez uprawnień liceów państwowych

oraz eksternów — w czerwcu, dla uczniów takichże szkół o ustroju semestralnym oraz dla eksternów — ponadto w lutym.

Egzaminy odbywają się zasadniczo w państwowych liceach zawodowych, lecz mogą się odbywać także w liceach niepaństwowych z uprawnieniami liceów państwowych tego samego typu; egzaminy uczniów liceów bez uprawnień liceów państwowych tylko w wyjątkowych przypadkach mogą się odbywać w ich własnych szkołach. Terminy i miejsca egzaminów ustala ją Kuratoria Okręgów Szkolnych.

§ 5. Uczniowie liceum zawodowego, nie posiadającego uprawnień liceów państwowych, zwracają się za pośrednictwem Dyrekcji szkoły do Kuratorium Okręgu Szkolnego, na którego terenie uczęszczali ostatnio do liceum, o dopuszczenie ich do egzaminu dojrzałości i wskazanie Państwowej Komisji Egzaminacyjnej. Do zgłoszenia uczniów Dyrekcje takich szkół poza dokumentami wymienionymi w § 2 — dołączają:

- a) listę uczniów ostatniej klasy liceum z zaznaczeniem, z których języków obcych nowożytnych, jako I i II, każdy z nich pragnie zdawać egzamin;
- b) wykaz ćwiczeń konstrukcyjnych i ćwiczeń w pracowniach oraz innych prac graficznych, wykonanych w szkole;
- c) wykaz lektury z języka polskiego i języków obcych nowożytnych;
- d) proponowane przez szkołę tematy wypracowań piśmiennych oddzielnie dla każdego liceum, względnie wydziału, a mianowicie po 3 tematy z poszczególnych przedmiotów — z tym, że w pewnych przypadkach dla niektórych liceów, względnie wydziałów mogą być także proponowane tematy osobne dla poszczególnych grup uczniów;
- e) po dwie nienaklejone fotografie każdego kandydata, opatrzone jego własnoręcznym podpisem;
- f) dowody wpłaconych należności za egzamin;
- g) ewentualnie świadectwa lekarskie, o których mowa w § 8.

Nadto przed rozpoczęciem egzaminu Dyrekcja przedstawia Komisji Egzaminacyjnej roczne wykazy ocen z ostatniej klasy liceum.

Eksterni zwracają się z podaniem o dopuszczenie do egzaminu dojrzałości oraz wskazanie Państwowej Komisji Egzaminacyjnej do tego Kuratorium Okręgu Szkolnego, na którego terenie znajduje się odnośne liceum.

Eksterni wymieniają w podaniu: liceum, względnie wydział danego liceum zawodowego, języki obce nowożytne, jako I i II, z których mają zdawać egzamin, oraz zakres przerobionego materiału przysposobienia wojskowego (§ 8).

Poza dokumentami, wymienionymi w § 2 — dołączają do podania:

- a) własnoręcznie napisany życiorys z zaznaczeniem odbytej nauki i praktyki zawodowej;
- b) wykaz lektury z języka polskiego i języków obcych nowożytnych;
- c) dwie nienaklejone fotografie, opatrzone własnoręcznym podpisem;
- d) dowody wpłaconej należności za egzamin;
- e) ewentualnie świadectwo lekarskie, o którym mowa w § 8.

Przedstawienie danych niezgodnych z rzeczywistością (§§ 2 i 5) powoduje niedopuszczenie do egzaminu lub skreślenie z listy zdających.

Podania do Kuratorium w sprawie dopuszczenia do egzaminu dojrzałości uczniów liceów prywatnych bez uprawnień liceów państwowych oraz eksternów należy wnosić do dnia 30 kwietnia; — uczniów takichże szkół o ustroju semestralnym oraz eksternów — i do 1 stycznia każdego roku.

§ 6. Kuratorium Okręgu Szkolnego po stwierdzeniu, że kandydaci spełniają warunki, wymienione w §§ 2 i 5, wyznacza im Państwową Komisję Egzaminacyjną, terminy egzaminów i ustala dla każdego liceum, względnie wydziału po 2 tematy wypracowań z każdego przedmiotu; nadto może zatwierdzić tematy osobne, o których mowa w § 5. Tematy powinny być zaczerpnięte z obowiązującego materiału programowego danego państwowego liceum zawodowego.

Tematy proponowane przez szkołę powinny być zachowane w tajemnicy.

§ 7. Państwową Komisję Egzaminacyjną stanowią:

- a) przewodniczący (a) Komisji i jego zastępca (zastępcy), powołani przez Kuratora Okręgu Szkolnego;
- b) egzaminatorzy, powołani przez Kuratora Okręgu Szkolnego spośród nauczycieli liceów zawodowych.

Członkowie Komisji są obowiązani do brania udziału we wszystkich jej posiedzeniach; w wyjątkowych przypadkach powinni uzyskać zwolnienie od przewodniczącego. W sprawach każdego egzaminowanego głosują wszyscy członkowie Państwowej Komisji Egzaminacyjnej.

Uchwały na posiedzeniach Komisji Egzaminacyjnej zapadają zwyczajną większością głosów obecnych członków — z wyjątkiem przypadków, o których mowa w ustępie trzecim § 17. W razie równości głosów decyduje przewodniczący.

Członkowie Komisji są obowiązani do zachowania w tajemnicy ocen oraz treści obrad

Komisji. Do ogłoszenia wyników egzaminu jest upoważniony przewodniczący Komisji lub jego zastępca.

§ 8. Kandydat zdaje egzamin według programu jednego z wydziałów państwowego liceum zawodowego danego typu, wybranego dowolnie (§ 5).

Od egzaminu z przysposobienia wojskowego są zwolnieni kandydaci, którzy przedstawią dowody odbytej obowiązkowej służby wojskowej.

Kandydaci, którzy nie odbyli obowiązkowej służby wojskowej, zdają egzamin praktyczny i teoretyczny (§ 15) z przysposobienia wojskowego, o ile nie przekroczyli 24 lat życia. Kandydaci, którzy nie odbyli obowiązkowej służby wojskowej i przekroczyli ten wiek, oraz kandydaci, którzy z powodu choroby lub innych nie-
domagań fizycznych, stwierdzonych świadectwem lekarza urzędowego, nie mogli odbyć obozu letniego i kursu przysposobienia wojskowego, względnie przed ukończeniem 24 roku życia zostali zwolnieni od obowiązkowej służby wojskowej zdają egzamin praktyczny i teoretyczny albo w zakresie przysposobienia wojskowego młodzieży męskiej, albo w zakresie przysposobienia wojskowego młodzieży żeńskiej, przewidzianego na poszczególne klasy liceum zawodowego danego typu (z działu obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej oraz z ratownictwa sanitarnego). Wyboru dokonuje kandydat. Wymagania powyższe (§ 8, ust. 3) dotyczą tylko mężczyzn.

Uczniowie liceów bez uprawnień liceów państwowych zdają praktyczny i teoretyczny egzamin z przysposobienia wojskowego według tego programu, jaki realizowano w danej szkole.

Kandydaci, nie mający obywatelstwa polskiego, mogą być zwolnieni od egzaminu z przysposobienia wojskowego, o ile zwrócą się w tej sprawie z prośbą do Kuratorium.

W razie zgłoszenia się do egzaminu dojrzałości absolwentów liceów zawodowych innego typu, liceów ogólnokształcących lub szkół innego typu, Ministerstwo W. R. i O. P. może każdego z nich zwolnić od egzaminu z poszczególnych przedmiotów, biorąc za podstawę program tej szkoły, z której absolwent przybywa, oraz ocenę z danego przedmiotu na jego świadectwie szkolnym. Zwolnienie nie może obejmować przedmiotów, które wchodzą w skład egzaminu dojrzałości uczniów państwowych liceów zawodowych danego typu.

§ 9. Egzamin składa się z części piśmiennej praktycznej i ustnej.

I. Egzamin piśmienny kandydatów odbywa się z następujących przedmiotów obowiązkowych:

1. W liceach ogólnomechanicznych — z języka polskiego, języka obcego nowożytnego, ma-

tematyki i technologii oraz do wyboru przez kandydata: z silników parowych lub spalinowych albo też z dźwignic.

2. W liceach mechanicznych kolejowych — z języka polskiego, języka obcego, matematyki i technologii oraz do wyboru przez kandydata: z parowozów lub silników spalinowych albo też dźwignic.

3. W liceach mechanicznych o wydziale lotniczym — z języka polskiego, języka obcego, matematyki, technologii, płatowców i silników lotniczych.

4. W liceach mechanicznych o wydziale samochodowym — z języka polskiego, języka obcego, matematyki, technologii, silników i podwozi samochodowych.

5. W liceach mechanicznych o wydziale budowy okrętów — z języka polskiego, języka obcego, matematyki, technologii i budowy okrętów.

6. W liceach elektrycznych — z języka polskiego, matematyki, języka obcego, maszyn i urządzeń elektrycznych.

7. W liceach telekomunikacyjnych — z języka polskiego, języka obcego, matematyki i urządzeń radioelektrycznych oraz do wyboru przez kandydata: z central telefonicznych lub urządzeń telegraficznych.

8. W liceach budowlanych — z języka polskiego, języka obcego nowożytnego, matematyki, budownictwa i żelazobetonu z kosztorysowaniem.

9. W liceach drogowych — z języka polskiego, języka obcego, matematyki oraz do wyboru przez kandydata: z budowy dróg i mostów, lub z budowy mostów i kolei żelaznych.

10. W liceach mierniczych — z języka polskiego, języka obcego, matematyki, regulacji rolnych i projektowania oraz regulacji i projektowania osiedli.

11. W liceach wodno-melioracyjnych — z języka polskiego, języka obcego, matematyki, budownictwa wodnego z kosztorysowaniem i melioracji rolnych z kosztorysowaniem.

12. W liceach fotograficznych — z języka polskiego, języka obcego, matematyki i fizyki.

13. W liceach chemicznych — z języka polskiego, z języka obcego, matematyki i rysunku technicznego w nawiązaniu do maszynoznawstwa chemicznego.

14. W liceach ceramicznych — z języka polskiego, języka obcego, matematyki, pieców i suszarni ceramicznych.

15. W liceach przemysłu drzewnego — z języka polskiego, języka obcego, matematyki, zakładów przemysłu drzewnego i technologii drewna.

16. W liceach przemysłu odzieżowego — z języka polskiego, języka obcego, rysunku zawodowego, organizacji i rachunkowości przedsiębiorstw krawieckich.

17. W liceach handlowych — z języka polskiego, języka obcego I z korespondencją, księgowości, matematyki z arytmetyką handlową, organizacji i techniki handlu.

18. W liceach administracyjnych — z języka polskiego, języka obcego I z korespondencją, księgowości, matematyki z arytmetyką handlową, biurowości i korespondencji.

19. W liceach spółdzielczych — z języka polskiego, języka obcego I z korespondencją, księgowości, matematyki z arytmetyką handlową, organizacji i gospodarki spółdzielczej.

20. W liceach rolniczych — z języka polskiego, języka obcego, matematyki i ekonomiki gospodarstw wiejskich.

21. W liceach gospodyń wiejskich — z języka polskiego, języka obcego, organizacji i prowadzenia gospodarstwa domowego, ekonomiki gospodarstw wiejskich.

22. W liceach ogrodniczych — a) na wydziale ogrodnictwa użytkowego — z języka polskiego, języka obcego, matematyki, ekonomiki gospodarstw ogrodniczych; b) na wydziale ogrodnictwa ozdobnego — z języka polskiego, języka obcego, matematyki, kształtowania ogrodów ozdobnych, rysunków i kreśleń ogrodniczych.

23. W liceach leśnych — z języka polskiego, języka obcego, matematyki, hodowli lasu.

24. W liceach gospodarczych — z języka polskiego, języka obcego, rachunkowości, organizacji gospodarstw rodzinnych i zbiorowych.

Kandydatki, dopuszczone na podstawie świadectwa ukończenia trzyletniego gimnazjum zawodowego lub innej szkoły równoważnej do egzaminu dojrzałości w liceach: przemysłu odzieżowego, gospodyń wiejskich i liceach gospodarczych, składają ponadto egzamin piśmienny z matematyki w zakresie programu gimnazjum ogólnokształcącego.

II. Na egzaminie praktycznym kandydaci winni wykazać umiejętność wykonania odpowiednich prac i ćwiczeń w pracowniach oraz warsztatach lub gospodarstwach szkolnych w zakresie programu danego liceum zawodowego. Na podstawie przedstawionego świadectwa odbytej praktyki zawodowej Komisja Egzaminacyjna może zwolnić kandydata częściowo, a wyjątkowo i całkowicie od wykonania tych prac i ćwiczeń.

III. Egzamin ustny odbywa się ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych — z wyjątkiem ćwiczeń cielesnych.

Kandydaci, dopuszczeni do egzaminu na podstawie świadectwa ukończenia trzyletniego gimnazjum zawodowego lub innej szkoły równoważnej, składają ponadto egzamin ustny z historii, fizyki i matematyki — w zakresie programu gimnazjum ogólnokształcącego, o ile te przedmioty nie są objęte planem godzin danego liceum zawodowego.

Zakres wymagań przy egzaminie piśmiennym i ustnym określa obowiązujący program danego państwowego liceum zawodowego.

§ 10. Przed rozpoczęciem egzaminów piśmiennych Kuratorium przesyła tematy w kopertach zapieczętowanych, osobnych dla każdego wydziału liceum zawodowego danego typu i dla każdego przedmiotu, przewodniczącemu Państwowej Komisji Egzaminacyjnej. W dzień egzaminu piśmiennego, bezpośrednio przed jego rozpoczęciem, przewodniczący w obecności członka Komisji Egzaminacyjnej (§ 11) otwiera kopertę, zawierającą tematy z przedmiotu, wyznaczonego na dany dzień i ogłasza je zdającym.

§ 11. Egzamin piśmienny odbywa się pod kontrolą przewodniczącego Komisji lub jego zastępcy i jednego lub więcej wyznaczonych przez niego członków Komisji.

Każdy z kandydatów wybiera i opracowuje jeden z dwóch podyktowanych tematów lub pisze wypracowanie na wskazany temat.

Na wypracowanie z poszczególnych przedmiotów przeznaczają się po cztery godziny, bez wliczenia czasu, zużytego na podyktowanie kandydatom tematów. W jednym dniu może się odbyć tylko jeden egzamin piśmienny. Na wypracowania piśmienne z przedmiotów zawodowych (wymagające obliczeń i ćwiczeń konstrukcyjnych) w szkołach przemysłowych można przeznaczyć do trzech dni po 8 godzin dziennie. Zdającym wolno przynosić na egzamin tylko te pomoce naukowe, które ustalił przewodniczący Komisji po zasięgnięciu opinii egzaminatorów. Papier z pieczęcią szkoły otrzymują zdający od Komisji na samym egzaminie. Przed opuszczeniem sali powinni zwrócić wszystkie otrzymane arkusze.

Jeżeli kandydat podczas egzaminu korzysta z cudzej pomocy lub posługuje się niedozwolonymi środkami pomocniczymi lub innym w tym pomaga, przewodniczący Komisji ma prawo go skreślić z listy zdających. Przewodniczący może go ewentualnie dopuścić do powtórnego egzaminu piśmiennego w tym samym terminie, przy czym nowy temat egzaminu wyznacza w porozumieniu z egzaminatorami danego przedmiotu.

§ 12. Wypracowania egzaminacyjne ocenia właściwy egzaminator. Zaznacza on zalety i braki wypracowania, a umotywowaną ocenę wyraża jednym ze stopni: bardzo dobry, dobry, dostateczny, niedostateczny. Błędy i ich rodzaj należy zaznaczyć na wypracowaniu. Ocenę ostateczną wypracowania egzaminacyjnego ustala przewodniczący, który może wystawić inną ocenę, niż egzaminator, zmianę tę jednak powinien umotywować piśmiennie przy ustalonej ocenie.

§ 13. Przed egzaminem ustnym Komisja Egzaminacyjna ustala na posiedzeniu listę dopuszczonych do egzaminu ustnego.

Do egzaminu ustnego nie może być dopuszczony kandydat, który otrzymał ocenę niedostateczną z wypracowania: 1) z języka polskiego lub 2) z przedmiotu zawodowego, wymagającego obliczeń i ćwiczeń konstrukcyjnych lub też 3) z dwóch innych przedmiotów.

Przed egzaminem ustnym przewodniczący — w razie potrzeby — dzieli zdających na grupy. Egzamin ustny każdej grupy odbywa się oddzielnie.

§ 14. Do egzaminu ustnego należy przygotować: protokoły egzaminu — według załączonego wzoru — z wpisanymi ocenami z egzaminu piśmiennego, wypracowania egzaminacyjne kandydata oraz pomoce potrzebne przy zdawaniu egzaminów.

§ 15. Egzamin ustny odbywa się w zasadzie wobec wszystkich członków Komisji.

Z danego przedmiotu egzaminuje powołany do tego członek Komisji lub w razie potrzeby — jego zastępca, wyznaczony przez przewodniczącego spośród członków Komisji. Inni członkowie Komisji mogą brać udział w egzaminowaniu za zgodą przewodniczącego.

Przewodniczący ma prawo brać czynny udział w egzaminowaniu z każdego przedmiotu.

Na egzaminie ustnym Komisja powinna zbadać przydatność kandydata do danego zawodu, stopień jego rozwoju, wyrobienie umysłowe i zasadnicze wiadomości w zakresie programu, obowiązującego na odnośnym wydziale państwowego liceum zawodowego.

Egzamin ustny z przysposobienia wojskowego składa się z części praktycznej i teoretycznej. Egzamin praktyczny odbywa się na zbiorce wszystkich zdających egzamin, względnie — w braku dostatecznej liczby kandydatów — na zbiorce hufca przysposobienia wojskowego jednej z klas licealnych. Egzamin praktyczny powinien wykazać stan wiadomości, sprawności oraz umiejętności wykonywania rozkazów i rozkazowania w zakresie szkolenia junaka i zespołu do drużyny (w odniesieniu do kandydatek — do sekcji) włącznie. Część teoretyczna egzaminu powinna wykazać, czy kandydat opanował wiadomości, objęte programem przysposobienia wojskowego w danym państwowym liceum zawodowym.

Egzaminowi z przysposobienia wojskowego mogą się przysłuchiwać: komendant obwodowy P. W., względnie inspektorka P. W. K., nie biorą oni jednak udziału w naradach Komisji.

Egzamin ustny jednego kandydata ze wszystkich przedmiotów powinien się odbyć w ciągu dwóch, trzech, względnie czterech dni następujących po sobie.

Czas trwania egzaminu ustnego jednego kandydata ze wszystkich przedmiotów — łącznie z pracownikami — z wyjątkiem zajęć warsztatowych i praktycznych — nie powinien przekraczać 15 godzin. Egzamin z zajęć warsztatowych i praktycznych może trwać najdłużej 2 dni po 8 godzin. Egzamin z części teoretycznej i praktycznej przysposobienia wojskowego jednego kandydata nie powinien przekroczyć w sumie 40 minut — bez wliczenia czasu, potrzebnego na zrobienie zbiorki, przygotowanie materiałów itp.

Komisja Egzaminacyjna może dowolnie rozłożyć podany wymiar czasu na dni.

Egzaminowi może przysłuchiwać się dyrektor szkoły, której uczniowie zdają egzamin, nie bierze on jednak udziału w naradach Komisji.

§ 16. Ocenę odpowiedzi ustnej z każdego przedmiotu ustala Komisja Egzaminacyjna na wniosek egzaminatora danego przedmiotu i wyraża ją jednym z czterech stopni, wymienionych w § 12.

§ 17. Bezpośrednio po egzaminie ustnym danej grupy zdających Komisja Egzaminacyjna ustala dla każdego z nich oceny ostateczne ze wszystkich przedmiotów egzaminu na podstawie: 1) wyniku egzaminów piśmiennych, praktycznych i zajęć warsztatowych, 2) wyniku egzaminów ustnych, 3) ogólnej opinii członków Komisji o jego poziomie wykształcenia i dojrzałości umysłowej oraz przygotowaniu kandydata do pracy zawodowej w zakresie danej specjalności. Oceny te wyraża Komisja za pomocą stopni, wymienionych w § 12.

Kandydat zdał egzamin dojrzałości odnośnego liceum zawodowego, jeżeli ze wszystkich przedmiotów otrzymał oceny co najmniej dostateczne.

Uchwale Komisji o ostatecznym wyniku egzaminu może się sprzeciwić przewodniczący Komisji. Wówczas sprawa podlega decyzji Kuratorium.

Bezpośrednio po zakończeniu narady i podpisaniu protokołu egzaminów przez członków Komisji, przewodniczący ogłasza ostateczne wyniki egzaminu każdej grupie zdających.

§ 18. Kandydat, który zdał egzamin dojrzałości, otrzymuje podpisane przez przewodniczącego i członków Komisji Egzaminacyjnej oraz zaopatrzone pieczęcią Kuratorium Okręgu Szkolnego świadectwo dojrzałości danego liceum zawodowego ze stopniami, ustalonymi w myśl § 16 i 17.

Jeżeli kandydat został zwolniony od egzaminu z niektórych przedmiotów (§§ 8 i 9), otrzymuje z nich na świadectwie dojrzałości takie stopnie, jakie były wystawione na świadectwie szkolnym, które służyło za podstawę zwolnienia. Poza tym na świadectwie dojrzałości po-

winno być podane, na jakiej podstawie i z których przedmiotów kandydat został zwolniony od egzaminu.

Na świadectwie dojrzałości należy umieścić orzeczenie, że absolwentowi przysługuje prawo używania tytułu, ustalonego w statucie danego państwowego liceum zawodowego.

§ 19. Odstąpienie od egzaminu z jakiegokolwiek jego części, niestawienie się na egzamin lub skreślenie z listy zdających jest równoznaczne z niezdaniem egzaminu, o ile ważne okoliczności nie usprawiedliwiają powyższych faktów. Odstąpienie od egzaminu z powodu choroby powinno być usprawiedliwione świadectwem lekarza urzędowego. W takich przypadkach Komisja Egzaminacyjna, a po jej rozwiązaniu Kuratorium Okręgu Szkolnego rozstrzyga o możliwości ponownego zdawania egzaminu w tym samym terminie egzaminów.

§ 20. Jeżeli kandydat przystępuje do egzaminu po raz drugi, Komisja Egzaminacyjna jest obowiązana zapoznać się z protokołem jego egzaminu poprzedniego, na podstawie wyników którego może go zwolnić od egzaminu z tych przedmiotów, z których otrzymał oceny co najmniej dobre. Takie zaliczenie części egzaminu poprzedniego może się odbyć tylko raz, po czym kandydat zdaje pełny egzamin.

§ 21. Z posiedzeń Komisja Egzaminacyjnej, oraz z przebiegu egzaminów piśmienenych, praktycznych i ustnych spisuje się protokoły, które podpisują wszyscy członkowie Komisji. Protokoły te, do których dołącza się wypracowania piśmienne, przesyła przewodniczący Komisji do Kuratorium Okręgu Szkolnego.

Wypracowania piśmienne mogą być zniszczone po upływie 2 lat od czasu zdawania egzaminów.

§ 22. Członkowie Państwowej Komisja Egzaminacyjnej pobierają za pracę w Komisji wynagrodzenie według norm, ustalonych przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 23. Komisja Egzaminacyjna rozwiązuje się po ukończeniu prac, określonych w niniejszym regulaminie.

§ 24. Przeprowadzenie egzaminu dojrzałości dla eksternów w liceach zawodowych według zasad odmiennych od ustalonych w niniejszym regulaminie może być dokonane jedynie za zezwoleniem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Wzór protokołu.

PROTOKÓŁ EGZAMINU DOJRZAŁOŚCI LICEUM ZAWODOWEGO.

Nr.....

(wypełnia Państwowa Komisja Egzaminacyjna)

Miejsce
na fotografię

Nazwisko

Imię

Urodzon..... dnia roku

w powiatu

Religia (wyznanie)

Miejsce stałego zamieszkania

Adres w czasie egzaminów

Zdaje egzamin według programu liceum zawodowego (wydziału)

Obiera język obcy nowożytny

Wykonane prace konstrukcyjne i inne prace graficzne

Złożył świadectwa szkolne

Złożył świadectwa odbytej praktyki

Złożył dowody odbycia kursu przysposobienia wojskowego i wychowania fizycznego

Zwolniony na podstawie

od egzaminu z przedmiotów

Podpis przewodniczącego Państwowej Komisji Egzaminacyjnej
lub jego zastępcy:

Zestawienie ocen.

Przedmioty egzaminu	Religia	Język polski	itd.	itd.	itd.	itd.	itd.	itd.	itd.
Egzamin piśmienny i praktyczny									
Egzamin ustny									
Ocena ostateczna									

Uchwała Państwowej Komisji Egzaminacyjnej

..... zdał egzamin dojrzałości liceum

Przewodniczący Państwowej Komisji Egzaminacyjnej:

Członkowie:

Protokół egzaminów ustnych:

Przedmiot egzaminu	Data	Treść pytań i krótka charakterystyka odpowiedzi
Religia		
Język polski		
itd.		
itd.		

Przewodniczący Państwowej Komisji Egzaminacyjnej:

Uwagi:

140.

ZARZĄDZENIE**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego**

z dnia 3 kwietnia 1939 r. (Nr III PU—2500/39)

**o regulaminie egzaminu dla eksternów w szko-
łach technicznych—mechanicznych i elektrycz-
nych — starego ustroju.**(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z 1939 r. Nr 3,
poz. 86).

§ 1. Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr 50, poz. 304) ustanawiam regulamin egzaminu dla eksternów w szkołach technicznych — mechanicznych i elektrycznych — starego ustroju.

§ 2. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego:

(—) W. Świętosławski

Załącznik do zarządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 3 kwietnia 1939 r. (Nr III PU—2500/39).

REGULAMIN**egzaminu dla eksternów w szkołach technicz-
nych — mechanicznych i elektrycznych — sta-
rego ustroju.**

§ 1. Egzamin według niniejszego regulaminu zdają eksterni w zakresie programu szkół technicznych starego ustroju:

1) 4-letniej szkoły mechanicznej typu zasadniczego, opartej na podbudowie 7-klasowej szkoły powszechnej;

2) 3-letniej szkoły elektrycznej, opartej na 6 klasach gimnazjum ogólnokształcącego starego ustroju.

§ 2. Do egzaminu mogą być dopuszczeni kandydaci, którzy mają wymagane świadectwa szkolne, odbyłą praktykę zawodową oraz sprawują się nienagannie.

§ 3. I. Od kandydatów, wymienionych w § 1 pkt 1), jest wymagane jedno z niżej wymienionych świadectw szkolnych:

- a) świadectwo ukończenia 7 oddziałów 6- lub 7-klasowej szkoły powszechnej starego ustroju;
- b) świadectwo ukończenia szkoły powszechnej stopnia II lub III nowego ustroju;
- c) świadectwo ukończenia szkoły rzemieślniczej lub rzemieślniczo - przemysłowej;
- d) inne świadectwo, uznane przez Ministerstwo W. R. i O. P. za równoważne.

II. Od kandydatów, wymienionych w § 1 pkt 2), wymagane jest jedno z niżej wymienionych świadectw:

- a) świadectwo ukończenia 6 klas szkoły średniej ogólnokształcącej starego ustroju;
- b) świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego nowego ustroju;
- c) świadectwo ukończenia 4-letniego gimnazjum zawodowego;
- d) inne świadectwo, uznane przez Ministerstwo W. R. i O. P. za równoważne.

§ 4. Kandydaci powinni przedstawić świadectwo odbytej co najmniej 3-letniej praktyki, uznanej przez Ministerstwo W. R. i O. P. za odpowiednią.

§ 5. Dowodem nienagannego sprawowania jest świadectwo niekaralności sądowej kandydata, wystawione przez kompetentną władzę jego miejsca zamieszkania.

§ 6. Egzamin ma wykazać, czy kandydat osiągnął taki poziom przygotowania zawodowego i ogólnego, który odpowiada wymaganiom programowym danej państwowej szkoły zawodowej.

§ 7. Egzaminy organizują Kuratoria Okręgów Szkolnych w czerwcu i lutym.

Miejsca egzaminów ustala Ministerstwo W. R. i O. P.

§ 8. Kandydaci zwracają się do Ministerstwa W. R. i O. P. o dopuszczenie ich do egzaminu dla eksternów i o wskazanie im Państwowej Komisji Egzaminacyjnej.

Podania należy wnosić do dnia 1 grudnia i 1 kwietnia każdego roku. W podaniu należy wskazać typ szkoły, z zakresu programu której kandydat ma składać egzamin.

Do podania poza dokumentami, wymienionymi w §§ 3, 4 i 5, należy dołączyć:

- a) własnoręcznie napisany życiorys z podaniem odbytej nauki i praktyki zawodowej;
- b) świadectwo urodzenia;
- c) dwie nienaklejone fotografie, opatrzone własnoręcznym podpisem;
- d) dowody wpłaconej należności za egzamin.

Przedstawienie danych niezgodnych z rzeczywistością powoduje niedopuszczenie do egzaminu lub skreślenie z listy zdających.

§ 9. Państwową Komisję Egzaminacyjną stanowią:

- a) przewodniczący Komisji i jego zastępca (zastępcy), powołani przez Kuratora Okręgu Szkolnego;
- b) egzaminatorzy, powołani przez Kuratora Okręgu Szkolnego.

Członkowie Komisji są obowiązani do brania udziału we wszystkich jej posiedzeniach; w wyjątkowych przypadkach powinni uzyskać zwolnienie od przewodniczącego. W sprawach każdego egzaminowanego głosują wszyscy członkowie Państwowej Komisji Egzaminacyjnej.

Uchwały na posiedzeniach Komisji Egzaminacyjnej zapadają zwyczajną większością głosów obecnych członków. W razie równości głosów decyduje przewodniczący.

Członkowie Komisji są obowiązani do zachowania w tajemnicy ocen oraz treści obrad Komisji. Do ogłoszenia wyników egzaminu jest upoważniony przewodniczący Komisji lub jego zastępca.

§ 10. Kandydat zdaje egzamin według programu, ustalonego przez Ministerstwo W. R. i O. P.

§ 11. Egzamin obejmuje część piśmienną, praktyczną i ustną.

I. Kandydaci, wymienieni w § 1 pkt 1), zdają:

- a) egzamin piśmienny z języka polskiego, matematyki, technologii i części maszyn (egzamin z części maszyn powinien obejmować obliczenia, szkice odręczne i rysunki wykonawcze);
- b) egzamin praktyczny, na którym powinni wykazać umiejętność wykonywania ćwiczeń w zakresie: pomiarów warsztatowych, sporządzania charakterystyk obrabiarek, kart kalkulacyjnych obróbki, nastawiania obrabiarek — oraz umiejętność wykonania przedmiotu w zakresie ręcznej i mechanicznej obróbki metali;
- c) egzamin ustny ze wszystkich przedmiotów obowiązującego programu.

II. Kandydaci, wymienieni w § 1 pkt 2), zdają:

- a) egzamin piśmienny z języka polskiego, matematyki, maszyn i urządzeń elektrycznych;
- b) egzamin praktyczny, na którym winni wykazać umiejętność pomiarów w zakresie miernictwa elektrycznego, pomiarów maszyn i transformatorów;
- c) egzamin ustny ze wszystkich przedmiotów obowiązującego programu.

Ministerstwo W. R. i O. P. może zwolnić kandydata — na podstawie przedstawionych świadectw szkolnych — od niektórych egzaminów oraz — na podstawie świadectw szkolnych i odbytej praktyki — zwolnić w całości lub częściowo od egzaminu z zajęć praktycznych.

§ 12. Tematy egzaminacyjne ustala Komisja Egzaminacyjna.

§ 13. Egzamin piśmienny odbywa się pod kontrolą przewodniczącego Komisji Egzaminacyjnej lub jego zastępcy i jednego lub więcej wyznaczonych przez niego członków Komisji.

Na wypracowania piśmienne z poszczególnych przedmiotów ogólnokształcących wyznacza się po 4 godziny — bez wliczania czasu, zużytego na podyktowanie kandydatom tematów. Na wypracowania piśmienne z przedmiotów zawodowych można wyznaczyć do 3-ch dni po 8 godzin dziennie.

Zdającym wolno przynosić tylko te pomoce naukowe, które wyznaczy przewodniczący Komisji po zasięgnięciu opinii egzaminatorów.

§ 14. Wypracowania egzaminacyjne ocenia właściwy egzaminator. Zaznacza on zalety i braki wypracowania, a umotywowaną ocenę wyraża jednym ze stopni: bardzo dobry, dobry, dostateczny, niedostateczny. Błędy i ich rodzaj należy zaznaczyć na wypracowaniu. Ocenę ostateczną wypracowania egzaminacyjnego ustala przewodniczący, który może wystawić inną ocenę, niż egzaminator, zmianę tę jednak powinien umotywować piśmiennie przy ustalonej ocenie.

§ 15. Przed egzaminem ustnym Komisja Egzaminacyjna ustala na posiedzeniu listę dopuszczonych do egzaminu.

Do egzaminu ustnego może być dopuszczony kandydat, który otrzymał tylko jedną ocenę niedostateczną na egzaminie piśmiennym.

Przed egzaminem ustnym przewodniczący — w razie potrzeby — dzieli zdających na grupy. Egzamin ustny każdej grupy odbywa się oddzielnie.

§ 16. Do egzaminu ustnego należy przygotować: protokoły egzaminu według załączonego wzoru z wpisanymi ocenami z egzaminu piśmiennego, wypracowania egzaminacyjne kandydata oraz pomoce potrzebne przy zdawaniu egzaminów.

§ 17. Egzamin ustny odbywa się w zasadzie wobec wszystkich członków Komisji.

Z danego przedmiotu egzaminuje powołany do tego członek Komisji lub — w razie potrzeby — jego zastępca, wyznaczony przez przewodniczącego spośród członków Komisji. Inni członkowie Komisji mogą brać udział w egzaminowaniu za zgodą przewodniczącego.

Przewodniczący ma prawo brać czynny udział w egzaminowaniu z każdego przedmiotu.

Egzamin ustny kandydata ze wszystkich przedmiotów powinien się odbywać w ciągu 2-ch, 3-ch lub 4-ch dni następujących po sobie. Czas trwania egzaminu ustnego jednego kandydata ze wszystkich przedmiotów — z wyjątkiem zajęć praktycznych — nie powinien przekraczać 15-tu godzin.

Egzamin z zajęć praktycznych może trwać najdłużej dwa dni po 8 godzin dziennie.

Komisja Egzaminacyjna może dowolnie rozłożyć podany wymiar czasu na dni.

§ 18. Ocenę odpowiedzi ustnej z każdego przedmiotu ustala Komisja Egzaminacyjna na wniosek egzaminatora danego przedmiotu i wyraża ją jednym z czterech stopni, wymienionych w § 14.

§ 19. Bezpośrednio po egzaminie ustnym danej grupy zdających Komisja Egzaminacyjna ustala dla każdego z nich oceny ostateczne ze wszystkich przedmiotów egzaminu na podstawie: 1) wyniku egzaminu piśmiennego i praktycznego, 2) wyniku egzaminu ustnego, 3) ogólnej opinii członków Komisji o jego przygotowaniu ogólnym oraz zawodowym w zakresie danej specjalności. Oceny te wyraża Komisja za pomocą stopni, wymienionych w § 14.

Kandydat zdał egzamin, jeżeli ze wszystkich przedmiotów otrzymał oceny co najmniej dostateczne.

Uchwale Komisji o ostatecznym wyniku egzaminu może się sprzeciwić przewodniczący Komisji. Wówczas sprawa podlega decyzji Kuratorium.

Bezpośrednio po zakończeniu narady i podpisaniu protokołu egzaminów przez członków Komisji, przewodniczący ogłasza ostateczny wynik egzaminu każdej grupie zdających.

§ 20. Kandydat, który zdał egzamin, otrzymuje podpisane przez przewodniczącego i członków Komisji Egzaminacyjnej oraz zaopatrzone pieczęcią Kuratorium Okręgu Szkolnego świadectwo ukończenia danej szkoły zawodowej ze stopniami, ustalonymi w § 18 i 19.

Jeżeli kandydat został zwolniony od egzaminu z niektórych przedmiotów (§ 11), otrzymuje z nich na świadectwie dojrzałości takie stopnie, jakie były wystawione na świadectwie szkolnym, które służyło za podstawę zwolnienia.

Poza tym na świadectwie dojrzałości powinno być podane, na jakiej podstawie i z których przedmiotów kandydat został zwolniony od egzaminu. Na świadectwie należy umieścić orzeczenie, że kandydatowi przysługuje prawo używania tytułu, ustalonego w statucie danej państwowej szkoły zawodowej.

§ 21. Odstąpienie od egzaminu w jakiegokolwiek jego części, niestawienie się na egzamin lub skreślenie z listy zdających jest równoznaczne z niezdaniem egzaminu, o ile kandydat nie poda ważnych okoliczności, które przewodniczący uzna za usprawiedliwione. Odstąpienie od egzaminu z powodu choroby powinno być usprawiedliwione świadectwem lekarza urzędowego. W takich przypadkach Komisja Egzaminacyjna rozstrzyga o możliwości ponownego zdawania egzaminu w tym samym okresie.

§ 22. Jeżeli kandydat przystępuje do egzaminu poraz drugi, Komisja Egzaminacyjna jest obowiązana zapoznać się z protokołem jego egzaminu poprzedniego, na podstawie wyników którego może zwolnić od egzaminu z tych przedmiotów, z których otrzymał oceny co najmniej dobre. Takie zaliczenie części egzaminu poprzedniego może się odbyć tylko raz, po czym kandydat zdaje pełny egzamin.

§ 23. Z posiedzeń Komisji Egzaminacyjnej oraz z przebiegu egzaminów piśmiennych, praktycznych i ustnych spisuje się protokoły, które podpisują wszyscy członkowie Komisji. Protokoły te, do których dołącza się wypracowania piśmienne, przesyła przewodniczący Komisji do Kuratorium Okręgu Szkolnego.

Wypracowania piśmienne mogą być zniszczone po upływie 2 lat od czasu zdawania egzaminów.

§ 24. Członkowie Państwowej Komisji Egzaminacyjnej pobierają za pracę w Komisji wynagrodzenie według norm, ustalonych przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 25. Komisja Egzaminacyjna rozwiązuje się po ukończeniu prac, określonych w niniejszym regulaminie.

§ 26. Egzaminy według niniejszego regulaminu mogą być przeprowadzane do roku 1942 włącznie.

Wzór protokołu.

PROTOKÓŁ EGZAMINU DLA EKSTERNÓW W SZKOLE
STAREGO USTROJU.

Nr

(wypełnia Państwowa Komisja Egzaminacyjna)

Nazwisko

Imię

Urodzon dnia roku

w powiatu

Religia (wyznanie)

Miejsce stałego zamieszkania

Adres w czasie egzaminów

Zdaje egzamin według programu szkoły

Obiera język obcy nowożytny

Wykonane prace konstrukcyjne i inne prace graficzne

Złożył świadectwa szkolne

Złożył świadectwa z odbytej praktyki

Zwolniony na podstawie

od egzaminu z przedmiotów

Podpis Przewodniczącego Państwowej Komisji Egzaminacyjnej
lub jego zastępcy:

Zestawienie ocen.

Przedmioty egzaminu	Religia	Język polski	itd.	itd.	itd.	itd.	itd.	itd.	itd.
Egzamin piśmienny i praktyczny									
Egzamin ustny									
Ocena ostateczna									

Uchwała Państwowej Komisji Egzaminacyjnej

..... zdał egzamin w zakresie programu szkoły

Przewodniczący Państwowej Komisji Egzaminacyjnej:

Członkowie:

Protokół egzaminów ustnych:

Przedmiot egzaminu	Data	Treść pytań i krótka charakterystyka odpowiedzi
Religia		
Język polski		
itd.		
itd.		

Przewodniczący Państwowej Komisji Egzaminacyjnej:

U w a g i:

141.

OKÓLNİK Nr 25

z dnia 28 marca 1939 r. (II P — 2197/39)

w sprawie dalszej działalności organów samorządu szkolnego.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z 1939 r. Nr 3, poz. 98).

Na skutek licznych zapytań, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, że dotychczasowe organy samorządu szkolnego: rady szkolne powiatowe, rady szkolne miejskie, dozory szkolne, rady szkolne miejscowe i opieki szkolne nie powinny zaprzestawać normalnej swej działalności aż do czasu, jaki będzie ustalony rozporządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wydanym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, zgodnie z postanowieniami art. 16 ustawy z dnia 23 lutego 1939 r. o zespoleniu samorządu szkolnego z samorządem terytorialnym (Dz. U. R. P. Nr 16, poz. 93).

Dyrektor Departamentu:

(—) *Dr M. Pollak.*

142.

OKÓLNİK Nr 27

z dnia 4 kwietnia 1939 r. (BP—4046/39)

w sprawie odpowiedzialności cywilnej.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z 1939 r. Nr 3, poz. 100).

Nawiązując do okólnika Nr 12 z dnia 31 stycznia 1936 r. o dochodzeniu szkód, wyrządzonych Skarbowi Państwa, — Ministerstwo podaje do wiadomości i stosowania, co następuje:

I. W kwestii przedawnienia wierzytelności ustawa cywilna nie przewiduje wyjątku dla Skarbu Państwa i o rozpoczęciu biegu przedawnienia decyduje chwila, kiedy właściwa władza przełożona dowiedziała się o tym, kto jest sprawcą szkody, i o wysokości tej szkody (zob. Przegląd Orzecznictwa tom III, poz. 597).

Władza przełożona ma możność przez swe organa kontrolne ustalić osobę sprawcy i wysokość szkody w toku dochodzeń jeszcze przed ostatecznym zakończeniem postępowania dyscyplinarnego.

Dlatego należy we wszystkich przypadkach, w których stwierdzono poszkodowanie Skarbu Państwa, ustalić w krótkiej drodze fakty i wysokość szkody jako też osobę sprawcy, oraz kierować sprawę dochodzenia szkód i strat Skarbu Państwa do Prokuratury Generalnej ce-

lem wniesienia pozwu do właściwego sądu przed upływem terminu trzyletniego przedawnienia.

II. Niezależnie od tego, z uwagi na definicję występku służbowego, należy w przypadkach narażenia dobra publicznego na szkodę przeprowadzić w jak najszybszym tempie ustalenie winy funkcjonariusza w drodze postępowania dyscyplinarnego. Nie dotyczy to przypadków, w których domniemana szkoda Skarbu Państwa wynika wyłącznie na tle mylnej chęci — interpretacji przepisów.

Jakkolwiek ustalenia komisji dyscyplinarnej nie są formalnie wiążące dla sądu, — wina bowiem w pojęciu dyscyplinarnym nie pokrywa się z cywilno-prawnym pojęciem winy przy wyrządzonej szkodzie, a rozstrzygnięcie o pretensjach cywilnych nie należy z mocy ustawy do postępowania porządkowego ni dyscyplinarnego, — to jednak nie jest obojętne dla procesu cywilnego ustalenie przez komisję dyscyplinarną, do czego z mocy przepisów służbowych był obowiązany funkcjonariusz państwowy, i czy obowiązków, wynikających z tych przepisów, nie naruszył. Niewdrożenie bowiem przez władzę postępowania dyscyplinarnego każe domniemywać się, że władza w postępowaniu funkcjonariusza nie dopatrzyła się naruszenia obowiązków, co w pewnej mierze ułatwia mu obronę w procesie cywilnym.

O wynikach postępowania dyscyplinarnego w jego poszczególnych stadiach należy niezwłocznie powiadamiać Prokuraturę Generalną R. P.

III. Sprawa komplikuje się często, gdy w związku z naruszeniem obowiązków służbowych władza, dopatrując się popełnienia przestępstwa, skierowała sprawę w myśl art. 242 K. P. K. do Prokuratora.

Uzależnienie postępowania dyscyplinarnego od wyników postępowania karno-sądowego i zawieszenie postępowania dyscyplinarnego do czasu prawomocnego ukończenia postępowania sądowego, co następuje nieraz po więcej niż 3 latach, doprowadza niejednokrotnie w końcowym rezultacie do przedawnienia odpowiedzialności cywilnej, zwłaszcza w przypadku uwolnienia funkcjonariusza od winy.

W celu niedopuszczenia do przedawnienia, należy przed przesłaniem akt sprawy Prokuratorowi sporządzić uwierzytelnione odpisy z protokołów i innych akt dochodzeń i — niezależnie od Prokuratora — przedsięwziąć dalsze czynności, potrzebne w celu dochodzenia szkód Skarbu Państwa (ustęp I), — poza tym zaś sporządzić wnioski o ukaranie i przekazać sprawę właściwej komisji dyscyplinarnej (ustęp II).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:

(—) *W. Świątosławski.*

143.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego

OKÓLNIK Nr 32

z dnia 5 maja 1939 r. (III PU—1970/39)

w sprawie podziału uczniów na grupy przy nauczaniu niektórych przedmiotów w szkołach zawodowych.

W związku z przekształceniem szkół zawodowych według nowego ustroju i wprowadzeniem nowych programów Ministerstwo ustala

od 1 września 1939 roku do odwołania następujące zasady podziału młodzieży na grupy przy nauczaniu niektórych przedmiotów.

A. Szkoły przemysłowe.

Klasa (oddział), licząca więcej niż 30 uczniów (ennic), może być dzielona na dwie grupy przy nauczaniu niżej wyszczególnionych przedmiotów:

w szkołach przemysłowych wszystkich typów i stopni — rysunki (zawodowe, odręczne, techniczne, techniczne z nauką o rzutach, budowlane), kreślenia techniczne, ćwiczenia plastyczne i modelowanie, estetyka, ćwiczenia rysunkowe i plastyczne, zajęcia praktyczne oraz ćwiczenia konstrukcyjne, chemiczne, ceramiczne, technologiczne, elektryczne, teletechniczne, radiotechniczne i fotograficzne; ponadto:

w gimnazjum elektrycznym:

		godz. wspólne	godz. grupowe
podstawy elektrotechniki z miern.	kl. II	4	2
podstawy elektrotechniki z miern.	kl. III	2	2
urządzenia elektryczne	kl. III	3	1
urządzenia elektryczne	kl. IV	4	2
materiałoznawstwo z chemią	kl. I	2	1
fizyka z maszynoznawstwem	kl. I i II	2	1
fizyka z maszynoznawstwem	kl. III	1	1
maszyny elektryczne z pomiarami	kl. III	3	2
kier. prąd sil. elektryczne z pomiarami	kl. IV	3	2
kier. tel. i radiotechn. elektr. z pomiarami	kl. IV	2	2
telefonja		2	2
telegrafia		2	2
radiotechnika		1	2
		3	2

w czteroletnim gimnazjum mechanicznym:

chemia z materiałoznawstwem		2	1
fizyka z maszynoznawstwem	kl. I i II	2	1
fizyka z maszynoznawstwem	kl. III	3	1
fizyka z maszynoznawstwem	kl. IV	1	1

w gimnazjum farbiarsko-wykończalniczym:

chemia z ćwiczeniami	wszystkie godziny grupowe		
fizyka z maszynoznawstwem	kl. I i II	2	1
fizyka z maszynoznawstwem	kl. III i IV	1	1
technologia chemiczno-włókiennicza	kl. I	2	1

w gimnazjum przędzalniczym, dziewiarskim i tkackim (męskim):

chemia z materiałoznawstwem		2	1
fizyka z maszynoznawstwem	kl. I i II	2	1
fizyka z maszynoznawstwem	kl. III i IV	1	1
technologia	kl. I	2	1

w gimnazjum stolarskim:

materiałoznawstwo i wiadomości z chemii	kl. I	1	1
	kl. II	2	1

w gimnazjum drogowym:

		godz. wspólne	godz. grupowe
mosty z rysunkami	kl. III	2	1
mosty z rysunkami	kl. IV	2	2
żelazobeton z rysunkami	kl. IV	2	2

w gimnazjum młynarskim:

chemiczne analizy badań młynarskich	kl. III i IV (II półr.)	—	2
---	-------------------------	---	---

w gimnazjum chemicznym:

fizyka z ćwiczeniami	kl. I, półr. I	4	2
fizyka z ćwiczeniami	kl. I, półr. II	2	2
fizyka z ćwiczeniami	kl. II	2	1

w gimnazjum snycerskim:

materiałoznawstwo i technologia	kl. I, II i III	1	1
---	-----------------	---	---

w trzyletnim gimnazjum mechanicznym:

materiałoznawstwo		3	2
-----------------------------	--	---	---

w trzyletnim gimnazjum odlewniczym:

materiałoznawstwo		1	1
-----------------------------	--	---	---

W żeńskich gimnazjach krawieckich, bielizniarskich, koronkarsko-hafciarskich, introligatorskich, dziewiarskich, tkactwa ręcznego oraz na trzyletnich kursach fryzjerskich:

materiałoznawstwo, materiałoznawstwo z chemią, chemia i gospodarstwo domowe.

W liceum telekomunikacyjnym:

podstawy elektrotechniki z miernictwem	kl. I	6	2
podstawy elektrotechniki z miernictwem	kl. II	1	1
fizyka	kl. I w II półr.	2	2
chemia z materiałoznawstwem	kl. I w II półr.	—	2
aparaty i centrale telefoniczne	kl. III półr. I	3	2
urządzenia telegraficzne	kl. III półr. I	1	2
linie teletechniczne	kl. III półr. II	—	2
urządzenia radioelektryczne	kl. III półr. II	6	2

W liceum elektrycznym:

Podstawy elektrotechniki	kl. I	6	2
Podstawy elektrotechniki	kl. II	4	1
maszyny elektryczne i transform.	kl. II	4	1
maszyny elektryczne i transform.	kl. III	5	3
miernictwo elektryczne	kl. II	1	2
urządzenia elektryczne	kl. II w półr. I	5	1
urządzenia elektryczne	kl. II w półr. II	5	3
urządzenia elektryczne	kl. III w półr. I	6	3
urządzenia elektryczne	kl. III w półr. II	6	5
elektryczne oświetl. i ogrzewanie	kl. II w półr. II	3	1
fizyka	kl. I w półr. II	—	2
chemia z materiał.	kl. I w półr. II	—	3
budownictwo	kl. III w półr. I	1	1

W liceum mierniczym:

fizyka	kl. I w trymestrze II	1	2
geometria wykreślna	kl. I w trymestrze I	1	1
geometria wykreślna	kl. I w trymestrze II	—	2
geometria wykreślna	kl. II w trymestrze I	—	2

		godz. wspólne	godz. grupowe
kreślenia i obliczenia miernicze	kl. II w trymestrze I	—	8
kreślenia i obliczenia miernicze	kl. II w trymestrze II	—	9
regulacje rolne i projektowanie	kl. III w trymestrze I	—	9
regulacje rolne i projektowanie	kl. III w trymestrze II	—	11
projektowanie i regulacja osiedli	kl. III w trymestrze I	3	1
projektowanie i regulacja osiedli	kl. III w trymestrze II	2	1
melioracje rolne	kl. III	3	3
budownictwo drogowe i wodne	kl. III w trymestrze I	1	2
budownictwo drogowe i wodne	kl. III w trymestrze II	2	2

Polowa praktyka miernicza w III trymestrze we wszystkich klasach — 48 godzin — po-
dział na grupy od 15 do 20 uczniów na nauczyciela.

W liceum budowlanym:

budownictwo	kl. I	—	9
budownictwo	kl. II	—	15
budownictwo	kl. III w I półr.	4	19
budownictwo	kl. III w II półr.	4	18
materiałoznawstwo	kl. I i II	1	1
fizyka	kl. I w II półr.	2	2
geometria wykreślna i perspektywa	kl. I	2	2
statyka z wytrzymałością materiału	kl. II	2	1
żelazobeton	kl. III	2	2
konstrukcje stalowe		1	1

W liceum drogowym:

budownictwo	kl. I w II półr.	2	4
budownictwo	kl. II w I półr.	2	1
budownictwo	kl. II w II półr.	1	2
budownictwo	kl. III	2	2
miernictwo	kl. I w II półr.	2	2
materiałoznawstwo		2	1
fizyka	kl. I w II półr.	2	2
geometria wykreślna	kl. I w I półr.	2	1
geometria wykreślna	kl. I w II półr.	1	2
drogi szosowe, gruntowe i miejskie	kl. II w I półr.	2	1
drogi szosowe, gruntowe i miejskie	kl. II w II półr.	1	2
drogi szosowe, gruntowe i miejskie	kl. III	3	2
koleje	kl. II w I półr.	2	1
koleje	kl. II w II półr.	1	2
koleje	kl. III	3	2
fundamentowanie	kl. II w I półr.	2	1
fundamentowanie	kl. II w II półr.	1	2
mosty	kl. II w I półr.	2	1
mosty	kl. II w II półr.	1	2
mosty	kl. III	3	2
statyka i wytrzymałość materiałów	kl. II	2	2
żelazobeton		2	2

W liceum wodno-melioracyjnym:

budownictwo	kl. I w II półr.	2	4
budownictwo	kl. II	1	1
miernictwo	kl. I w II półr.	2	2
materiałoznawstwo	kl. I	2	1
fizyka	kl. I w II półr.	2	2
geometria wykreślna	kl. I w I półr.	2	1
geometria wykreślna	kl. I w II półr.	1	2
budownictwo wodne	kl. II w I półr.	2	1
budownictwo wodne	kl. II w II półr.	1	2

		godz. wspólne	godz. grupowe
budownictwo wodne	kl. III w I półr.	4	2
budownictwo wodne	kl. III w II półr.	2	4
melioracje rolne	kl. II	2	2
melioracje rolne	kl. III w I półr.	3	2
melioracje rolne	kl. III w II półr.	2	3
fundamentowanie	kl. II w półr. I	2	1
fundamentowanie	kl. II w półr. II	1	2
drogi gruntowe	kl. II	1	1
statyka i wytrzymałość materiałów	kl. II	2	1
wodociągi, kanaliz. i użytkow. ścieków	kl. II	1	1
wodociągi, kanaliz. i użytkow. ścieków	kl. III	3	2
żelazobeton	kl. III w I półr.	3	1
żelazobeton	kl. III w I półr.	2	2

W liceum mechanicznym:

fizyka	kl. I w II półr.	—	3
chemia techniczna	kl. I w II półr.	—	3
wytrzymałość materiałów	kl. II w I półr.	6	2
technologia	kl. II w I półr.	5	2
technologia	kl. II w II półr.	5	4
technologia	kl. III w I półr.	4	2
technologia	kl. III w II półr.	2	2
części maszyn i konstrukcje stalowe	kl. II w I półr.	4	4
części maszyn i konstrukcje stalowe	kl. II w II półr.	6	10
elektrotechnika	kl. III w II półr.	3	2

W liceum lotniczym:

Podział przedmiotów w kl. I — jak w liceum chemicznym:

technologia metali	kl. II	4	3
technologia metali	kl. III w I półr.	4	2
technologia metali	kl. III w II półr.	3	2
części maszyn i konstr. stalowe	kl. II w I półr.	3	3
części maszyn i konstr. stalowe	kl. II w II półr.	6	8
części maszyn i konstr. stalowe	kl. III w I półr.	1	1
wytrzymałość materiałów	kl. II	5	2
*) mechanika lotnicza	kl. II w I półr.	2	1
*) mechanika lotnicza	kl. II w II półr.	2	3
*) badanie silników lotniczych	kl. III w II półr.	—	3
*) pomiary w locie	kl. III w II półr.	—	2
elektrotechnika ogólna i lotnicza	kl. III w I półr.	2	1
elektrotechnika ogólna i lotnicza	kl. III w II półr.	4	2

W liceum samochodowym:

Podział przedmiotów w kl. I — jak w liceum mechanicznym.

Części maszyn i konstrukcje stalowe	kl. II w I półr.	5	4
Części maszyn i konstrukcje stalowe	kl. II w II półr.	5	10
wytrzymałość materiałów	kl. II	5	2
technologia metali	kl. II	4	3
technologia metali	kl. III w I półr.	4	2
technologia metali	kl. III w II półr.	3	2
elektrotechnika ogólna i samochodowa	kl. III w I półr.	2	1
elektrotechnika ogólna i samochodowa	kl. III w II półr.	4	2
*) badanie samochodów	kl. III w II półr.	—	6

*) Podział na grupy przedmiotów oznaczonych *) w zależności od liczby stanowisk.

W liceum chemicznym:

		godz. wspólne	godz. grupowe
chemia analityczna oraz ćwiczenia z analizy jakościowej	kl. I w półr. I	—	11
chemia analityczna oraz ćwiczenia z analizy jakościowej	kl. I w półr. II	—	13
fizyka	kl. I	4	1
elektrotechnika	kl. III	2	1

W liceum ceramicznym:

budownictwo	kl. I	—	4
budownictwo	kl. II w półr. I	—	2
fizyka z ćwiczeniami	kl. I	3	1
chemia z ćwiczeniami	kl. I	3	2
chemia z ćwiczeniami	kl. II	—	6
piece ceramiczne	kl. III	—	8
suszarnie ceramiczne	kl. II w półr. I	—	2
suszarnie ceramiczne	kl. II w półr. II	—	6
elektrotechnika	kl. II w półr. II	—	2

W liceum przemysłu drzewnego:

dendrologia z ćwiczeniami	kl. I w półr. I	2	1
dendrologia z ćwiczeniami	kl. I w półr. II	1	2
fizyka z ćwiczeniami	kl. I w półr. I i II	3	1
chemia techniczna	kl. I w półr. II	2	2
technologia drewna	kl. I	1	1
technologia drewna	kl. II	5	3
technologia drewna	kl. III	3	2
brakarstwo	kl. III w półr. I	2	1
brakarstwo	kl. III w półr. II	2	2
budownictwo	kl. II w półr. I	3	2
budownictwo	kl. II w półr. II	5	2
budownictwo	kl. III w półr. I	1	1
elektrotechnika	kl. III w półr. I	2	2
technologia metali	kl. II w półr. II	2	1
zakłady mechaniczne przem. drzewnego	kl. III w półr. II	4	4

W liceum przemysłu odzieżowego:

materiałoznawstwo	kl. I	2	2
materiałoznawstwo	kl. II	—	2

W liceum fotograficznym:

chemia	kl. I	2	1
chemia	kl. II	1	2

W szkole hutniczej:

fizyka	kl. I	4	2
fizyka	kl. II	4	1
chemia	kl. I w półr. I	3	1
chemia	kl. I w półr. II	2	2
chemia	kl. II	4	2
chemia	kl. III	2	4
chemia	kl. IV	—	4
chemia	kl. V	—	8
mechanika techniczna i wytrzymałość mater.	kl. III w półr. II	2	1
gospodarka cieplna i piece hutnicze	kl. III	2	1
gospodarka cieplna i piece hutnicze	kl. IV	4	1
metaloznawstwo	kl. III	2	2

		godz. wspólne	godz. grupowe
metaloznawstwo	kl. IV	3	2
metaloznawstwo	kl. V	1	2
metalurgia metali niezależnych	kl. V	1	2

W szkole górniczej:

fizyka	kl. I	4	2
fizyka	kl. II	3	1
fizyka	kl. III	2	1
chemia	kl. I	1	1
chemia	kl. II	2	1
górnictwo	kl. III w półr. II	3	3
górnictwo	kl. IV w półr. I	5	2
górnictwo	kl. IV w półr. II	5	3
górnictwo	kl. V	4	3
miernictwo górnicze	kl. III w półr. II	2	1
miernictwo górnicze	kl. IV w półr. II	3	2
miernictwo górnicze	kl. V	—	3
mineralogia, geolog. z petrogr. i paleont.	kl. III	1	1
mineralogia, geolog. z petrogr. i paleont.	kl. IV w półr. II	2	1
elektrotechnika	kl. IV	3	1
elektrotechnika	kl. V	1	1
mechanika i wytrzymałość materiałów	kl. II	2	1
mechanika i wytrzymałość materiałów	kl. III w półr. II	5	1

B. SZKOŁY HANDLOWE.

W szkołach handlowych, administracyjnych i spółdzielczych wszystkich stopni klasa (oddział), licząca więcej niż 30 uczniów (ennic) może być dzielona na 2 grupy przy nauczaniu niżej wyszczególnionych przedmiotów: techniki reklamy, techniki reklamy i propagandy, chemii, biurowości i korespondencji, gospodarstwa domowego oraz 2 godzin towaroznawstwa. Ponadto:

W szkole przysposobienia kupieckiego I stopnia:

organizacja i technika handlu		3	2
---	--	---	---

W gimnazjach kupieckich:

organizacja i technika handlu	kl. I	2	2
organizacja i technika handlu	kl. II	2	2

W trzyletnich liceach handlowych w klasach trzecich na wydziale handlu zagranicznego i bankowym:

język obcy nowożytny I z korespond.		—	4
język obcy nowożytny II z korespond.		—	4

na wydziale korespondencyjnym:

język obcy nowożytny I z korespond.		—	6
język obcy nowożytny II z korespond.		—	6
biurowość i korespondencja		2	2

W trzyletnich liceach administracyjnych na wydziale kolejowym:

nauka telegrafowania		1	2
--------------------------------	--	---	---

na wydziale pocztowym:

eksploatacja telekomunikacyjna		3	2
--	--	---	---

W szkołach przysposobienia spółdzielczego I stopnia:

organizacja i gospodarka spółdzielni		2	2
--	--	---	---

W gimnazjach spółdzielczych:

		godz. wspólne	godz. grupowe
organizacja i gospodarka spółdzielni	kl. I	3	2
organizacja i gospodarka spółdzielni	kl. II	2	2

W szkołach handlowych, administracyjnych i spółdzielczych wszystkich stopni podział klasy (oddziału) na grupy podczas nauki pisania na maszynie uzależniony jest od liczby maszyn w szkole.

W liceach handlowych, administracyjnych i spółdzielczych ewentualny podział klas na grupy przy nauczaniu języków obcych nowożytnych, poza wymienionymi powyżej przypadkami, uzależniony jest od decyzji Ministerstwa.

C. SZKOŁY ROLNICZE I OGRODNICZE.

W szkołach rolniczych, gospodarstwa wiejskiego, ogrodniczych i leśnych klasę (oddział) podczas zajęć praktycznych można dzielić na grupy, odpowiadające ilości działów gospodarstwa szkolnego. Poza tym można dzielić klasę (oddział), liczącą więcej niż 30 uczniów (ennic), na dwie grupy przy nauczaniu niżej wyszczególnionych przedmiotów:

W szkole ogrodniczej:

botanika	kl. I	3	1
prowadzenie ogrodów ozdobnych	kl. III	1	1
rysunki zawodowe		—	2

W liceach rolniczych:

nauka o glebie	kl. I	2	1
nauka o glebie	kl. II	3	1
uprawa roślin	kl. II	3	1
uprawa roślin	kl. III	3	1
choroby i szkodniki roślin	kl. II	1	1
hodowla zwierząt	kl. I	2	1
hodowla zwierząt	kl. II	2	2
hodowla zwierząt	kl. III	3	1
przemysł rolny	kl. III	2	1
inżynieria rolna	kl. II	2	1
inżynieria rolna	kl. III w półr. I	1	1
inżynieria rolna	kl. III w półr. II	2	1
botanika	kl. I	2	1
zoologia	kl. I	2	1
chemia	kl. I	2	3
fizyka	kl. I	2	1

W liceach gospodyń wiejskich:

hodowla zwierząt	kl. I	2	1
hodowla zwierząt	kl. II	2	1
hodowla zwierząt	kl. III	3	1
towaroznawstwo	kl. II	1	1
przetwórstwo	kl. III	1	2
botanika	kl. I	2	1
zoologia	kl. I	2	1
fizyka	kl. I	1	1
chemia	kl. I	2	3

W liceum leśnym:

urządzenie lasu	kl. III	5	3
administracja lasu	kl. III w półr. II	1	2
pomiar drzew	kl. II w półr. I	2	2
pomiar drzew	kl. II w półr. II	3	3

		godz. wspólne	godz. grupowe
miernictwo	kl. II w półr. I	2	2
miernictwo	kl. II w półr. II	3	3
miernictwo	kl. III	2	2
nauka o glebie	kl. I w półr. I	3	1
nauka o glebie	kl. I w półr. II	2	1
nauka o glebie	kl. II w półr. I	2	1
hodowla lasu	kl. II	2	1
hodowla lasu	kl. III	3	1
ochrona lasu	kl. III	2	1
botanika leśna	kl. II w półr. I	1	1
botanika leśna	kl. II w półr. II	2	1
użytkowanie lasu	kl. II w półr. I	1	1
użytkowanie lasu	kl. II w półr. II	2	1
użytkowanie lasu	kl. III	2	1
budownictwo leśne	kl. III	1	1
botanika	kl. I	2	1
botanika	kl. II w półr. I	1	1
zoologia	kl. I	1	1
fizyka	kl. I	2	1
chemia	kl. I	3	2
kreślenie	kl. I	—	3

Gimnazjum rolnicze:

nauka o glebie	kl. I w półr. I	2	1
nauka o glebie	kl. I w półr. II	1	1
nauka o glebie	kl. II w półr. I	1	1
nauka o glebie	kl. II w półr. II	2	1
uprawa roślin	kl. II	1	1
uprawa roślin	kl. III	2	1
choroby i szkodniki roślin	kl. II	1	1
hodowla zwierząt	kl. I w półr. I	2	1
hodowla zwierząt	kl. II	2	2
hodowla zwierząt	kl. III	2	1
organizacja i prowadzenie gospod. wiejskich	kl. II w półr. I	1	1
organizacja i prowadzenie gospod. wiejskich	kl. III	3	1
botanika	kl. I w półr. II	2	1
botanika	kl. II w półr. I	2	1
zoologia	kl. I	1	1
fizyka	kl. I w półr. I	3	1
chemia	kl. I w półr. I	3	3
chemia	kl. I w półr. II	2	2
matematyka z miernictwem	kl. II w półr. I	1	1
matematyka z miernictwem	kl. III w półr. II	1	1

Gimnazjum ogrodnicze:

nauka o glebie	kl. I	1	1
nauka o glebie	kl. II	2	1
drzewoznawstwo	kl. II	1	1
kwiaciarstwo	kl. III	1	1
choroby i szkodniki roślin	kl. II	1	1
przetwórstwo owoców i warzyw	kl. III	1	1
prowadzenie ogrodów ozdobnych	kl. III	1	1
organizacja i prowadzenie gospod. ogrodniczych	kl. III	3	1
botanika	kl. I	2	2
fizyka	kl. I	2	1
chemia	kl. I	2	2
matematyka z miernictwem	kl. II	1	2
rysunki zawodowe	kl. II	—	3

D. SZKOŁY GOSPODARCZE.

W szkołach gospodarczych i hotelarskich klasę (oddział), liczącą więcej niż 30 uczniów (ennic), można dzielić na dwie grupy przy nauczaniu niżej wyszczególnionych przedmiotów: zajęcia praktyczne, towaroznawstwo, chemia, estetyka wnętrza, zasady estetyki z ćwiczeniami plastycznymi, estetyka życia codziennego oraz biurowość i korespondencja. Poza tym:

W liceum gospodarczym:

		godz. wspólne	godz. grupowe
fizyka	kl. I	2	1

W wypadkach wyjątkowych we wszystkich szkołach zawodowych zależnie od warunków lokalowych i posiadanych pomocy naukowych klasę (oddział), można dzielić na grupy przy mniejszej liczbie uczniów (ennic), niż 30 — za zezwoleniem Kuratorium Okręgu Szkolnego.

Z chwilą wejścia w życie postanowień niniejszego okólnika tracą moc obowiązującą wszelkie dotychczasowe przepisy w sprawach, unormowanych tym okólnikiem.

Podsekretarz Stanu:

(—) **S. Maciszewski**

Otrzymują:

Kuratoria Okręgów Szkolnych
Urząd Wojew. Śląski (Wydz. Ośw. Publ.)
Liceum Krzemienieckie.

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
Nr III — 16910/39

Toruń, dnia 16 maja 1939 r.

W sprawie podziału uczniów na grupy przy nauczaniu niektórych przedmiotów w szkołach zawodowych.

Dyrekcjom i Kierownictwom wszystkich szkół zawodowych w Okręgu powyższe podają do wiadomości i przestrzegania.

Kurator Okręgu Szkolnego:

(—) **Dr Antoni Ryniewicz.**

144.

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Warszawa

OKÓLNIK Nr 35

z dnia 26 maja 1939 r. (I R — 3435/39)

o opłatach za egzaminy w szkołach zawodowych.

Z mocą obowiązującą od dnia 1 maja 1939 r. zarządzam pobieranie w szkołach zawodowych następujących opłat za egzaminy, zdawane przed państwowymi komisjami egzaminacyjnymi:

1. Taksa za egzamin dla eksternów w zakresie programu średniej szkoły zawodowej dawnego ustroju — zł 60,—.

2. Taksa za egzamin dla eksternów w liceach zawodowych — zł 60,—.

3. Taksa za egzamin dla eksternów w gimnazjach zawodowych — 40,—.

4. Taksa ze egzamin dla eksternów w Państwowej Wyższej Szkole Gospodarstwa Wiejskiego w Cieszynie oraz w Państwowej Szkole Ogrodnictwa w Poznaniu — zł 60,—.

5. Taksa za egzamin dla eksternów w niższych szkołach ogrodniczych dawnego ustroju — zł 30,—.

6. Taksa za egzamin dojrzałości uczniów liceów zawodowych — państwowych i prywatnych — zł 10,—.

Od taks, wymienionych w punktach 1 — 5, zwolnione są:

a) nie zarobkujące samodzielnie dzieci ślubne i uprawnione tych oficerów i szeregowych Policji Państwowej, którzy utracili życie wskutek czynu karygodnego, popełnionego na ich osobie w związku ze służbą, lub nieszczęśliwego wypadku, któremu ulegli z powodu lub w czasie pełnienia obowiązków służbowych (art. 90 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. — Dz. U. R. P. Nr 5 z dnia 21 stycznia 1931 r., poz. 27);

b) będące na utrzymaniu rodziców dzieci niezamożnych kawalerów orderu „Virtuti Militari“.

Nadto od taks, wymienionych w punktach 1 — 5, mogą być zwolnieni w połowie: kandydaci niezamożni, nie zarobkujące samodzielnie dzieci inwalidów, sieroty po nich oraz sieroty po poległych, zaginionych i zmarłych w związku przyczynowym ze służbą wojskową (art. 52-a ustawy o zaopatrzeniu inwalidzkim — Dz. U. R.

P. Nr 22 z 1938 r., poz. 192) oraz będące na utrzymaniu rodziców dzieci czynnych funkcjonariuszów państwowych, czynnych wojskowych zawodowych, czynnych funkcjonariuszów przedsiębiorstw państwowych „Polskie Koleje Państwowe“ i „Polska Poczta, Telegraf i Telefon“, a także sami czynni funkcjonariusze państwowi, wojskowi zawodowi oraz czynni funkcjonariusze przedsiębiorstw państwowych „Polskie Koleje Państwowe“ i „Polska Poczta, Telegraf i Telefon“. Całkowicie zwolnieni od taks wyżej wymienionych mogą być wyjątkowo kandydaci zupełnie ubodzy i to w granicach 10% wszystkich kandydatów, dopuszczonych do egzaminu, przy czym pierwszeństwo mieć winny dzieci, będące na utrzymaniu rodziców niezamożnych — odznaczonych Krzyżem lub Medalem Niepodległości oraz rodziców niezamożnych, posiadających odznakę „Za walkę o szkołę polską“, zweryfikowanych członków „Stowarzyszenia b. uczestników strajku szkolnego zachodniej Polski“ i członków „Związku Uczestników Strajku Szkolnego z lat 1906/07 na Pomorzu“.

Wyżej wymienionych zwolnień udziela Kuratorium Okręgu Szkolnego.

Od taksy, wymienionej w punkcie 6, nikt zwolnionym być nie może.

Sposób i terminy pobierania oraz wydatkowania (przeznaczenie) taks, wymienionych w punktach 1 — 6, normuje okólnik Nr 33 z dnia 8 maja 1939 r. (III O-3116/39) w sprawie wynagrodzenia członków państwowych komisji egzaminacyjnych w szkołach zawodowych.

Równocześnie tracą moc obowiązującą te postanowienia okólnika Nr 36 z dnia 15 lipca 1938 r. (IR-3832/38) o opłatach szkolnych w szkołach zawodowych, które są sprzeczne z treścią niniejszego okólnika.

Minister:

(—) **W. Świątosławski.**

Otrzymują:

Kuratoria Okręgów Szkolnych
Urząd Wojew. Śląski, Wydz. Ośw. Publ.
Liceum Krzemienieckie.

Kuratorium

Okręgu Szkolnego Pomorskiego
Nr III — 19148/39

Toruń, dnia 1 czerwca 1939 r.

O opłatach za egzaminy w szkołach zawodowych.

Dyrekcjom szkół zawodowych w Okręgu powyższe podają do wiadomości i przestrzegania.

Kurator Okręgu Szkolnego.

(—) **Dr Antoni Ryniewicz**

145.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Nr II-P-3136/39

Odpis

Warszawa, dnia 10 maja 1939 r.

Pani Maria Grzegorzewska
Dyrektorka Państwowego Instytutu
Pedagogiki Specjalnej

w Warszawie.

Na prośbę z dnia 24 kwietnia 1939 r. nr 348/39.

Celem ułatwienia Pani, w związku z Jej studiami nad osobowością nauczyciela, zebrania bliższych danych, dotyczących pracy nauczyciela szkoły powszechnej na tle różnorodnych środowisk, warunków pracy i stopnia, szkoły, postawy nauczyciela wobec pracy, stopnia zrozumienia roli i zadań szkoły w środowisku wychowującym, Ministerstwo zezwala Pani na swobodny wstęp w r. szk. 1939/40 do wszystkich publicznych szkół powszechnych na podstawie niniejszego pisma — bez oddzielnego zawiadomienia i udziału władz szkolnych, pod warunkiem nie naruszania normalnego biegu zajęć szkolnych.

Dyrektor Departamentu:

(—) **Dr M. Pollak.**

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
Nr I — 17059/39

Toruń, dnia 24 maja 1939 r.

P. Maria Grzegorzewska — zezwolenie na zbieranie materiałów, dotyczących pracy nauczycieli szkół powszechnych.

Inspektoratom Szkolnym i Kierownictwom Publicznych Szkół Powszechnych w Okręgu do wiadomości.

Kurator Okręgu Szkolnego:

(—) **Dr Antoni Ryniewicz**

146.

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
Nr OP — 14663/39

Toruń, dnia 4 maja 1939 r.

Sprawa wykorzystania egzemplarzy
„Straży nad Wisłą”.

Każda szkoła, przy której był prowadzony kurs dla przedpoborowych, otrzymywała 1 egzemplarz czasopisma „Straż nad Wisłą” na koszt Kuratorium, niezależnie od pewnej ilości egzemplarzy, abonowanych przez zarządy gmin dla przedpoborowych.

W myśl okólnika Nr 202 z dnia 19 października 1938 r. egzemplarz „Straży nad Wisłą”, abonowany przez Kuratorium, powinien być przechowany w szkole, a po skompletowaniu w rocznik zapisany do księgi inwentarzowej, **wszystkie zaś inne powinny być rozdane pomiędzy uczestników kursów**, aby mogli zabrać je ze sobą do domu.

Ponieważ podczas wizytacji zauważyłem, że w niektórych szkołach leżą większe ilości egzemplarzy „Straży nad Wisłą” niewyzyskane, przypominam przytoczone wyżej zarządzenie i polecam posiadane egzemplarze (prócz jednego, który powinien pozostać w szkole) rozdać niezwłocznie za pośrednictwem przedpoborowych lub działwy szkolnej — ich rodzicom względnie ludności.

Kurator Okręgu Szkolnego:

(—) *Dr Antoni Ryniewicz.*

Otrzymują:

Wszystkie Inspektoraty Szkolne.

147.

Komunikat o kursach wyszkolenia żeglarskiego młodzieży.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z 1939 r. Nr 3, poz. 110).

Zarząd Główny Ligi Morskiej i Kolonialnej organizuje w czasie ferii letnich następujące kursy dla młodzieży szkolnej, członków kół szkolnych L. M. K.:

a) w Głównym Ośrodku Żeglarskim L.M.K. nad jez. Narocz kursy żeglarskie w trzech 22-dniowych turnusach dla 200 młodzieży w każdym.

Pierwszy turnus przeznaczony jest wyłącznie dla dziewcząt, dwa pozostałe dla chłopców.

Pierwszy turnus trwa: od 23 czerwca do 14 lipca 1939 r., drugi od 17 lipca do 6 sierpnia 1939 r., trzeci od 9 sierpnia do 30 sierpnia 1939 r.

Poziom wyszkolenia: dla początkujących według programu na stopień „żeglarza”, dla zaawansowanych według programu P. Z. na stopień sternika śródlądowej żeglugi jachtowej.

b) Kurs wodny eksperymentalny w dwóch turnusach dla chłopców od 12 — 14 lat w Ośrodku L. M. K. nad jez. Zarnowieckim według programu na stopień „wioślarz”.

Pierwszy turnus trwa od 2 do 29 lipca 1939 r., drugi od 2 do 29 sierpnia 1939 r.

c) Kurs żeglarstwa przybrzeżnego dla członków kół szkolnych organizowany za pośrednictwem harcerstwa oraz Związku Młodzieży Chrześcijańskiej „Polska Ymca” dla 300 uczniów w trzech turnusach,

Turnus pierwszy od 26 czerwca do 16 lipca, drugi od 19 lipca do 8 sierpnia, turnus trzeci od 11 sierpnia do 31 sierpnia 1939 r.

d) Podróż zapoznawcza na „Zawiszy Czarnym” dla chłopców w miesiącu sierpniu.

Szczegółowe informacje i prospekty o kursach żeglarskich dostarczą kołom szkolnym poszczególne oddziały L. M. K.

Kuratoria Okręgów Szkolnych przedrukują komunikat ten w swych dziennikach urzędowych. (Nr II W-1821/39).

148.

Komunikat o wycieczkach szkolnych do Biskupina.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z 1939 r. Nr 3, poz. 112).

Ministerstwo W. R. i O. P. zwraca uwagę Dyrekcji i Kierownictw szkół powszechnych i średnich wszelkich typów na wielką wartość wychowawczą i naukową wycieczek młodzieży szkolnej do Biskupina (woj. poznańskie). Zwiedzenie prehistorycznego grodu sprzed 2.500 lat, odsłoniętego na ziemi rdzennie polskiej, a znanego dziś w literaturze fachowej całego naukowego świata, przyczynia się nie tylko do pogłębienia znajomości zamierzchłej epoki przedhistorycznej naszych dziejów, lecz pozostawia u młodzieży niezatarte wspomnienia o wysokiej kulturze Prapolan.

Ponadto w okolicy Biskupina można zwiedzić: 1) w Wenecji ruiny zamku z XIV w., zbudowanego przez Mikołaja sędziego Kaliskiego, zwanego krwawym Diabłem, 2) w Marcinkowie

Górnym pomnik Leszka Białego, zamordowanego na polach między Gąsawą a Marcinkowem, 3) zabytki architektury w Żninie.

Wycieczki należy zgłaszać, podając termin przyjazdu i ilość osób tylko Ekspedycji Wykopalskiej Uniwersytetu Poznańskiego, Biskupin — poczta Gąsawa, tel. 16, która udziela wszelkich bliższych wyjaśnień.

Biskupin można zwiedzać od 1 maja do 1 października od rana do zmroku. Opłaty wstępu dla młodzieży szkół średnich i zawodowych 30 gr, dla młodzieży szkół powszechnych 10 gr od osoby. Objaśnień udzielają bezpłatnie członkowie ekspedycji. Na miejscu można nabywać zdjęcia wykopalisk, pocztówki, znaczki pocztowe, broszury i książki o Biskupinie.

Zwiedzanie wykopalisk i muzeum trwa około godziny. Na miejscu znajduje się jadłodajnia. Obiady można zamawiać w Żninie w restauracji Szmita i Smorowskiej, w Gąsawie w restauracji Kowalika.

W szkole w Biskupinie i Żninie znajdują się schroniska noclegowe.

Do Biskupina można dojechać: 1) kolejką powiatową ze Żnina i Ośna, która daje na zamówienie pociągi specjalne, 2) autobusem ze Żnina i Gniezna (autobusy specjalne można zamawiać w przedsiębiorstwie autobusowym W. Mikołajczaka w Gnieźnie).

Kuratoria przedrukują niniejszy komunikat w najbliższym numerze Dzienika Urzędowego. (Nr II W-2604/39).

149.

Komunikat o konkursie Polskiego Białego Krzyża na propagandową zakładkę do książki.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z 1939 r. Nr 3, poz. 115).

Minsiterstwo W. R. i O. P. wyraziło zgodę na zorganizowanie przez Polski Biały Krzyż w kołach uczniowskich Polskiego Białego Krzyża konkursu na propagandową zakładkę do książki.

Według przedłożonego projektu:

- 1) w konkursie mogą wziąć udział uczniowie szkół powszechnych i średnich;
- 2) tematem konkursu jest zakładka do książki z hasłem P. B. K.;
- 3) przewidywane są po 3 nagrody w 3 grupach — razem nagród 9:
 - a) dla młodzieży od lat 12 do 14 — bony książkowe,
 - b) dla młodzieży od lat 13 do 19 — opłata kosztów uczestnictwa w obozie.
 - c) dla młodzieży od lat 19 wzwyż — opłata kosztów wycieczki.

4) Termin nadsyłania prac do Zarządu Naczelnego Polskiego Białego Krzyża upływa dnia 30 maja 1939 r.

Kuratoria przedrukują komunikat w najbliższych numerach swych dzienników urzędowych. (Nr II W-2333/39).

150.

Komunikat o blankietach świadectw dojrzałości dla liceów ogólnokształcących i świadectw ukończenia gimnazjów ogólnokształcących.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z 1939 r. Nr 3, poz. 123).

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego opracowało świadectwa dojrzałości dla liceów ogólnokształcących i świadectwa ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego i oddało je do wykonania Drukarni Państwowej w Warszawie.

1. Dla każdego wydziału liceum z polskim językiem nauczania ustalono odrębne świadectwo dojrzałości (4 rodzaje świadectw dla szkół państwowych i 4 dla szkół prywatnych z uprawnieniami), zaś dla liceów prywatnych bez uprawnień i dla eksternów świadectwo dojrzałości, wspólne dla wszystkich wydziałów.

Świadectwa dojrzałości dla szkół mniejszości narodowych zostały opracowane: dla liceów państwowych z ruskim i niemieckim językiem nauczania oraz prywatnych z uprawnieniami — z ukraińskim, rosyjskim i niemieckim językiem nauczania — z uwzględnieniem tych wydziałów, które obecnie istnieją.

2. Świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego z polskim językiem nauczania zostało opracowane osobno dla szkół państwowych i osobno dla prywatnych z uprawnieniami.

Dla szkół prywatnych bez uprawnień i dla eksternów zostało opracowane osobne świadectwo egzaminu ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego.

Dla szkół mniejszości narodowych opracowano świadectwa ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego dla szkół: państwowych z ruskim i niemieckim językiem nauczania, dla prywatnych z uprawnieniami — z ukraińskim, rosyjskim i niemieckim językiem nauczania.

3. Świadectwa końcowe (dojrzałości i egzaminu ukończenia gimnazjum) dla szkół prywatnych bez uprawnień opracowano w języku polskim. Szkoły mniejszości narodowych mogą wydawać swym uczniom świadectwa w polskim i w języku nauczania szkoły, jeżeli przedstawiony przez szkołę wzór świadectwa zostanie za-

twierdzony przez Kuratorium. Proponowany wzór świadectwa powinien odpowiadać analogicznemu świadectwu szkół z polskim językiem nauczania, przy czym tekst polski powinien być umieszczony na 1 i 3 stronie arkusza, zaś tekst niepolSKI — na 2 i 4 stronie. Wykonanie takiego świadectwa należy kierować do Drukarni Państwowej w Warszawie.

4. Wymienione świadectwa można nabywać w Drukarni Państwowej w Warszawie i Poznaniu oraz w Państwowym Wydawnictwie Książek Szkolnych we Lwowie. Przy nabywaniu tych świadectw należy zastosować się do wskazówek, podanych w okólniku Nr 69 z dnia 7 sierpnia 1935 r. (I Praw-2072/114/35) w sprawie zamawiania i nabywania świadectw i druków o charakterze dokumentu urzędowego. (Nr II S-3040/39).

151.

Komunikat o filmie p. t. „C. O. P. — Stalowa Wola“.

Na podstawie pisma Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 7 maja 1939 r. Nr Szt-827/39 Kuratorium poleca uwadze Dyrekcyj i Kierownictw szkół film p. t. „C. O. P. — Stalowa Wola“, jako zasługujący ze względów wychowawczych na obejrzenie przez młodzież szkolną.

Film ten został uznany za dozwolony do użytku szkolnego jako film kategorii C (Polska Agencja Telegraficzna, Warszawa, ul. Królewska 10). Kuratorium zaleca, by szkoły, posiadające aparat projekcyjny, wyświetliły film ten przed młodzieżą. (Nr O-16347/39).

152.

Komunikat o filmie p. t. „Francja czuwa“.

Na podstawie pisma Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 26 maja 1939 r. nr Szt.-1506/39 Kuratorium poleca uwadze Dyrekcyj i Kierownictw szkół film p. t. „Francja czuwa“, jako zasługujący na obejrzenie przez młodzież dwu ostatnich roczników szkół powszechnych, oraz szkół średnich. (Nr O-19415/39).

153.

Komunikat o zezwoleniu na wyświetlanie w szkołach średnich filmu p. t. „Maboni“.

Pismem z dnia 26 maja 1939 r. Nr Szt-1317/39 Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zezwoliło Seminarium Duchownemu Księży Pallotynów w myśl okólnika Nr 84 z dnia 30 września 1935 r. (I Pol.-2474/35) w sprawie imprez urządzanych w szkołach (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 10, poz. 182) na wyświetlanie filmu p. t. „Maboni“ w szkołach średnich pod warunkiem ścisłego przestrzegania treści wspomnianego okólnika.

Zarazem Ministerstwo zaznaczyło, że zezwolenie powyższe zgodnie z punktem 7 wymienionego okólnika, nie może być uważane za polecenie i w niczym nie ogranicza swobody dyrekcyj szkół w dopuszczaniu powyższego filmu do wyświetlania w obrębie poszczególnych zakładów naukowych. (Nr O-18982/39).

154.

Komunikat o nadaniu uprawnień szkół państwowych prywatnym szkołom zawodowym w okręgu szkolnym pomorskim.

Na podstawie § 3 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 21 listopada 1938 r. o nadawaniu prywatnym szkołom zawodowym uprawnień szkół państwowych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 13, poz. 384), Pan Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego pismem z dnia 12 marca 1939 r. Nr III O-3164/39 — nadał do odwołania prawa szkół państwowych następującym prywatnym szkołom zawodowym w okręgu szkolnym pomorskim:

Szkoły przemysłowe:

Aleksandrów Kujawski — Prywatna Męska Szkoła Stolarska im. Józefa Piłsudskiego Tow. Popierania Szkoły Rzemiosł.

Bydgoszcz — Prywatne Żeńskie Gimnazjum Krawieckie Tow. Popierania Pracy Zawodowej Kobiet.

Gdynia — Prywatne Gimnazjum Mechaniczne Tow. Szkoły Handlu Morsk. i Techniki Portowej.

Gdynia — Prywatne Żeńskie Gimnazjum Krawieckie Tow. Szkoły Handlu Morskiego i Techniki Portowej.

Grudziądz — Żeńska Szkoła Krawiecko-Bielżniarska Izby Rzemieślniczej.

Tczew — Prywatne 3-kl. Gimnazjum Mechaniczne Tow. Szkoły Rzemieślniczej.

Szkoły handlowe:

Białośliwie — Pryw. Koed. Szkoła Przynsposobienia Kupieckiego I stopnia.

Brodnica nad Drwęcą — Pryw Koed. Gimn. Kupieckie Tow. Szerzenia Oświaty Zawodowej.

Bydgoszcz — Pryw. Koed. Liceum Handlowe Izby Przemysłowo-Handlowej w Gdyni.

Bydgoszcz — Miejskie Koed. Gimn. Kupieckie im. Stanisława Staszica.

Bydgoszcz — Miejska Koed. Szkoła Przynsposobienia Kupieckiego I stopnia.

Gdynia — Pryw. Koed. Liceum Handlowe Izby Przemysłowo-Handlowej w Gdyni z wydziałem handlu zagranicznego.

Gdynia — Pryw. Koed. Gimn. Kupieckie Izby Przemysłowo-Handlowej w Gdyni.

Grudziądz — Pryw Koed. Gimn. Kupieckie Izby Przemysłowo-Handlowej w Gdyni.

Inowrocław — Miejskie Koed. Gimn. Kupieckie.

Nieszawa — Pryw. Koed. Szkoła Przynsposobienia Kupieckiego I stopnia Nieszawskiego Tow. Oświaty Zawodowej.

Tczew — Pryw Koed. Gimn. Kupieckie Izby Przemysłowo-Handlowej w Gdyni.

Toruń — Pryw Koed. Gimn. Kupieckie Izby Przemysłowo-Handlowej w Gdyni.

Toruń — Pryw. Koed. Szkoła Przynsposobienia Kupieckiego I stopnia Leona Bergera.

Toruń — Szkoła Przynsposobienia Spółdzielczego I stopnia Komendy Głównej Junackich Hufców Pracy.

Szkoły gospodarcze:

Bydgoszcz — Prywatna Szkoła Przynsposobienia w Gospodarstwie Rodzinnym I stopnia — T-wa Popierania Pracy Zawodowej Kobiet.

Chojnice — Miejska Szkoła Przynsposobienia w Gospodarstwie Rodzinnym I stopnia.

Gdynia — Prywatna Szkoła Przynsposobienia w Gospodarstwie Rodzinnym I stopnia T-wa Szkoły Handlu Morskiego i Techniki Portowej.

Grudziądz — Prywatna Szkoła Przynsposobienia w Gospodarstwie Rodzinnym I stopnia Izby Rzemieślniczej.

Inowrocław — Miejskie Liceum Dietetyczne.

Inowrocław — Miejska Szkoła Gospodarcza.

Swiecie — Prywatna Szkoła Przynsposobienia w Gospodarstwie Rodzinnym I stopnia — Świeckiego Koła T-wa Ziemianek Pomorskich.

Tczew — Miejska Szkoła Przynsposobienia w Gospodarstwie Rodzinnym I stopnia.

Włocławek — Prywatna Szkoła Przynsposobienia w Gospodarstwie Rodzinnym I stopnia Związku Pań Domu.

Szkoły rolnicze:

Marysin — Prywatna Żeńska Roczna Szkoła Rolnicza Stowarzyszenia Zjednoczonych Ziemianek w Warszawie.

Szafarnia — Prywatna Szkoła Mleczarska i Prywatne Kursy Serowarskie Stow. Służba Obywatelska.

155.

Komunikat w sprawie czasopism dla rodziców p. t. „Rodzina i dziecko“ oraz „Dom i szkoła powszechna“.

Na podstawie pisma Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 12 maja 1939 r. Nr II W-3350/39 Kuratorium podaje do wiadomości, że Ministerstwo przywiązuje dużą wagę do współpracy domu i szkoły. Jednym z czynników, który współpracę tę może pogłębić i ożywić, jest odpowiednie czasopismo. W związku z tym Ministerstwo zwraca uwagę na miesięcznik: „Rodzina i dziecko“ wychodzący już trzeci rok i zajmujący się głównie zagadnieniami dotyczącymi młodzieży szkół średnich, a nadto na miesięcznik wychodzący pod tą samą redakcją „Rodziny i dziecka“ p. t. „Dom i szkoła powszechna“, który ukazał się dotychczas w 4 numerach.

Oba te miesięczniki dostarczają dużo interesującego materiału, poruszają ważne i ciekawe zagadnienia dla rodziny, dają przy tym możliwość szczerego i swobodnego wypowiedzenia trosk, projektów i uwag związanych z wychowaniem.

Wiele artykułów może być tematem do dyskusji w kołach rodzicielskich i wnieść ożywienie na ich zebrania, nie mówiąc już o pożytku.

Ministerstwo uważa za pożądane, aby dyrekcję i kierownictwa szkół, zachęciły koła rodzicielskie do prenumerowania jednego z wymienionych czasopism i do czynnego ich propagowania poprzez koła wśród rodziców.
Nr O-17247/39.

156.

Komunikat w sprawie książek, zatwierdzonych do użytku szkolnego.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zatwierdziło do użytku szkolnego następujące książki:

Dr B. Bischoff u. E. Nowoczyn. Physik für die III Gymnasialklasse — jako podręcznik do

nauki fizyki w III klasie gimnazjum z niemieckim językiem nauczania. (II Pr-15915/39).

O. Schütze. Übungen zur deutschen Rechtschreibung und Sprachpflege, VI und VII Schuljahr. Nakład Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych we Lwowie — jako książkę pomocniczą przy nauce języka niemieckiego w VI i VII klasie szkół powszechnych z niemieckim językiem nauczania. (II Pr-17593/39).

St. Winiecki. Naturgeschichte für die V Klasse der Volksschulen mit deutscher Unterrichtsprache in Polen — jako podręcznik do nauki o przyrodzie żywej w klasie V szkół powszechnych z niemieckim językiem nauczania, z zastrzeżeniem usunięcia przed wydaniem książki usterek wskazanych przez Komisję Oceny Książek. (II Pr-17904/39).

Mgr S. Krüger. Geometrie für die III Gymnasialklasse. Nakład W. Johne's Buchhandlung, Bydgoszcz — jako podręcznik do nauki matematyki w III klasie gimnazjum z niemieckim językiem nauczania. (II Pr-15887/39). (Nr O-15728/39).

157.

Komunikat w sprawie wycieczek do Gdańska.

Stwierdzono, że wycieczki udające się na teren Wolnego Miasta Gdańska nie stosują się do wskazówek zawartych w zarządzeniu Ministerstwa z dnia 28 maja 1938 r. Nr II W-4190/38 (Okołnik Nr 157 Kuratorium O. S. Pom. z dnia 8 czerwca 1938 r. Nr O-15685/38).

Kuratorium zwraca uwagę organizującym wycieczki na konieczność stosowania się do wskazówek zawartych we wspomnianym zarządzeniu, zwłaszcza w odniesieniu do terminów zgłaszania i przybywania wycieczek do Gdańska.

Jednocześnie Kuratorium poleca organizującym wycieczki, aby po przybyciu do Gdańska korzystali jedynie z usług przewodników, posiadających legitymacje Centrali Turystycznej przy Gminie Polskiej Związku Polaków w Gdańsku. (Nr O-18635/39).

158.

Komunikat o zamknięciu zwierzynca żubrów w Białowieży.

Na podstawie pisma Kierownictwa Parku Narodowego w Białowieży z dnia 1 czerwca

1939 r. znak 27/39 Kuratorium podaje do wiadomości, że zarządzeniem Dyrekcji Lasów Państwowych Okręgu Białostockiego w Białowieży z dnia 22 maja 1939 r. Nr Ub. G. 273 zwierzyniec żubrów został zamknięty z powodu pojawienia się w Puszczy przyszczyce. (Nr O-19418/39).

159.

Komunikat w sprawie posad nauczycielskich we Francji.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego podaje do wiadomości, że co roku wakuje pewna liczba wolnych stanowisk nauczycielskich w szkołach powszechnych polskich wśród emigracji we Francji.

W roku szkolnym 1939/40 będzie wolnych 18 stanowisk nauczycielskich, w tym dla 6 sił męskich i 12 sił żeńskich.

O stanowiska te mogą się ubiegać nauczyciele publicznych szkół powszechnych, odpowiadający następującym warunkom:

- 1) wiek — 25 do 35 lat;
- 2) dobry stan zdrowia, potwierdzony orzeczeniem lekarza powiatowego;
- 3) złożony egzamin praktyczny;
- 4) znajomość języka francuskiego w stopniu umożliwiającym rozmówienie się i zrozumienie tekstu artykułu prasowego,
- 5) złożenie zobowiązania do 5-letniej pracy oświatowej we Francji;
- 6) uregulowany stosunek do służby wojskowej, oraz
- 7) wykazanie się pracą społeczną w organizacjach młodzieży, zwłaszcza w harcerstwie polskim.

Warunki wynagrodzenia nauczycieli we Francji są następujące:

uposażenie zasadnicze — 250 zł miesięcznie, dodatek rodzinny — 25 zł miesięcznie, dodatek na dojazd (nie we wszystkich miejscowościach) — 25 zł miesięcznie.

Oprócz powyższych norm, nauczyciele po kilku latach pobytu, mogą na podstawie oceny fachowej uzyskać podwyżkę w postaci t. zw. dodatku za dobrą pracę.

W większości placówek szkolnych nauczyciele otrzymują ponadto od dyrekcji przedsiębiorstw francuskich mieszkanie wraz z opałem.

Poza tym nauczyciele otrzymują bezpłatny paszport zagraniczny oraz zwrot kosztów przejazdu do Francji i z powrotem.

Nauczyciele reflektujący na zatrudnienie w szkolnictwie polskim i w organizacjach młodzieżowych we Francji, powinni wnieść w drodze służbowej prośbę o nadanie posady nauczycielskiej we Francji. Do podania należy dołączyć:

1. metrykę urodzenia,
2. świadectwo lekarza powiatowego, stwierdzające dobry stan zdrowia, umożliwiające pełnienie obowiązków nauczycielskich,
3. świadectwa ukończonych studiów,
4. dowody odbytej służby wojskowej,
5. dowody pracy społecznej w organizacjach młodzieży, w szczególności w harcerstwie polskim,
6. odpis świadectwa stwierdzającego złożenie egzaminu praktycznego,
7. oświadczenie, że kandydat posiada znajomość języka francuskiego w stopniu umożliwiającym rozmówienie się i zrozumienie tekstu artykułu prasowego,
8. zobowiązanie do 5-letniego pobytu we Francji,
9. 3 fotografie (rozmiar legitymacyjny, na jasnym tle, bez nakrycia głowy),
10. oświadczenie o stanie cywilnym, w przypadku zawarcia związku małżeńskiego należy również przedłożyć metrykę ślubu,
11. życiorys.

Nauczyciele zakwalifikowani do pracy oświatowej we Francji otrzymają urlop bezpłatny na czas pełnienia obowiązków oświatowych we Francji. W tym celu powinni złożyć równocześnie oddzielne podanie o udzielenie takiego urlopu.

Podania — indywidualne — kandydatów na wyjazd do Francji, które wpłyną do Inspektoratów, należy przedłożyć bez zwłoki do decyzji Ministerstwa z odpowiednim wnioskiem, przy równoczesnym dołączeniu akt osobowych zainteresowanego nauczycielstwa, karty ewidencyjnej, wykazu kwalifikacyjnego, arkusza spostrzeżeń o pracy, oraz wyczerpującej opinii o działalności i zachowaniu się kandydata zarówno w służbie jak i poza służbą, jego uspołecznieniu, tudzież przydatności do objęcia stanowiska w ośrodkach polskich we Francji, wymagającego szczególnie dzielnych i wartościowych nauczycieli. (BP-18919/39).

Konkursy na stanowiska kierowników publicznych szkół powszechnych.

Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego ogłasza niniejszym konkurs na następujące stanowiska kierowników publicznych szkół powszechnych:

- 1) kierown. publ. szkoły powsz. stopn. II w Cichem, pow. brodnicki,
- 2) kierown. publ. szkoły powsz. stop. II w Gorzenicy, pow. brodnicki,
- 3) kierown. publ. szkoły powsz. stop. II w Góralach, pow. brodnicki,
- 4) kierown. publ. szkoły powsz. stop. II w Grażawach, pow. brodnicki,
- 5) kierown. publ. szkoły powsz. stop. II w Jastrzębiu, pow. brodnicki,
- 6) kierown. publ. szkoły powsz. stop. II w Karbowie, pow. brodnicki,
- 7) kierown. publ. szkoły powsz. stop. II w Radoszkach, pow. brodnicki,
- 8) kierown. publ. szkoły powsz. stop. II w Kruszynach, pow. brodnicki,
- 9) kierown. publ. szkoły powsz. stop. II w Sumówku, pow. brodnicki,
- 10) kierown. publ. szkoły powsz. stop. II w Szabdzie, pow. brodnicki,
- 11) kierown. publ. szkoły powsz. stop. II w Wrockach, pow. brodnicki,
- 12) kierown. publ. szkoły powsz. stop. II w Zbicznie, pow. brodnicki,
- 13) kierown. publ. szkoły powsz. stop. II w Zgniłobłotach, pow. brodnicki,
- 14) kierown. publ. szkoły powsz. stop. II w Żmijewie, pow. brodnicki,
- 15) kierown. publ. szkoły powsze. stop. III Nr 2 w Wąbrzeźnie,
- 16) kier. publ. szkoły powsz. stop. I o 2 naucz. w Demlinie, pow. kościerski,
- 17) kier. publ. szkoły powsz. stop. I o 2 naucz. w Dzieminach, pow. kościerski,
- 18) kier. publ. szkoły powsz. stop. I w Koźminie, pow. kościerski,
- 19) kier. publ. szkoły powsz. stop. I o 2 naucz. w Pogódkach, pow. kościerski,
- 20) kier. publ. szkoły powsz. stop. I o 2 naucz. w Trzebuniu, pow. kościerski,
- 21) kier. publ. szkoły powsz. stop. II w Konarzynach, pow. kościerski,
- 22) kier. publ. szkoły powsz. stop. III w Skarszewach, pow. kościerski,
- 23) kier. publ. szkoły powszech. stop. III w Bilnie, pow. włocławskim,
- 24) kier. publ. szkoły powszech. stop. III w Kłotnie, pow. włocławskim,
- 25) kier. publ. szkoły powszech. stop. III w Boniewie, pow. włocławskim,
- 26) kier. publ. szkoły powszech. stop. III w Zalesiu, pow. włocławskim,

- 27) kier. publ. szkoły powszech. stop. III w Grabkowie, pow. włocławskim,
- 28) kier. publ. szkoły powszech. stop. III w Kowalu, pow. włocławskim,
- 29) kier. publ. szkoły powszech. stop. III Nr 12 we Włocławku,
- 30) kier. publ. szkoły powszech. stop. II w Kłobi, pow. włocławskim,
- 31) kier. publ. szkoły powszech. stop. II w Koszanowie, pow. włocławskim,
- 32) kier. publ. szkoły powszech. stop. II w Wieńcu, pow. włocławskim,
- 33) kier. publ. szkoły powszech. stop. II w Nakonowie, pow. włocławskim,
- 34) kier. publ. szkoły powszech. stop. II w Rakutowie, pow. włocławskim,
- 35) kier. publ. szkoły powszechnej specjalnej we Włocławku,
- 36) kier. publ. szkoły powsz. stop. I o 2 naucz. w Małym Rudniku, pow. grudziądzki,
- 37) kier. publ. szkoły powsz. stop. I o 2 naucz. w Świętem, pow. grudziądzki,
- 38) kier. publ. szkoły powsz. stop. I o 2 naucz. w Wielkim Wełczu, pow. grudziądzki,
- 39) kier. publ. szkoły powsz. stop. I o 2 naucz. w Lisnowie, pow. grudziądzki,
- 40) kier. publ. szkoły powszechnej stop. III im. St. Staszica w Bydgoszczy,
- 41) kier. publ. szkoły powszechnej stop. III im. H. Sienkiewicza w Bydgoszczy,
- 42) kier. publ. szkoły powszechnej stop. II w Wudzyniu, pow. bydgoskim,
- 43) kier. publ. szkoły powszechnej stop. I o 2 naucz. w Aleksandrowie, pow. bydgoskim,
- 44) kier. publ. szkoły powsz. stop. I o 2 naucz. w Bninie, pow. wyrzyski,
- 45) kier. publ. szkoły powsz. stop. I o 2 naucz. w Karnowie, pow. wyrzyski,
- 46) kier. publ. szkoły powsz. stop. I o 2 naucz. w Trzeciewnicy, pow. wyrzyski,
- 47) kier. publ. szkoły powsz. stop. II w Luchowie, pow. wyrzyski,
- 48) kier. publ. szkoły powsz. stop. II w Wiktorówku, pow. wyrzyski,
- 49) kier. publ. szkoły powsz. stop. II w Wąwelnie, pow. wyrzyski,
- 50) kier. publ. szkoły powsz. stop. II w Łodzi, pow. wyrzyski,
- 51) kier. publ. szkoły powsz. stop. III w Osieku nad Notecią, pow. wyrzyski,

52) kier. publ. szkoły powsz. stop. III w Wyryżku.

Podania należycie udokumentowane należy przedkładać Kuratorium w drodze służbowej, w ciągu 4 tygodni od dnia następnego po ukazaniu się niniejszego numeru Dziennika Urzędowego.

(Nr Nr: BP-13271/39, 8515/39, 5815/39, 13925/39, 2743/39, 12220/39, 12343/39).

161.

Ruch służbowy.

Mianowani z dniem 1 czerwca 1939 r.:

Estkowski Antoni, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. st. III w Dobrzyniu n/W. pow. lipnowski — kierownikiem tejże szkoły. (BP-8155/39).

Gapiński Leon, naucz. p. o. kierownika p. s. p. st. III Nr 8 w Gdyni — kierownikiem tejże szkoły. (BP-17162/39).

Iwiński Kazimierz, kontr. naucz. Państw. Liceum i Gimn. w Sarnach — nauczycielem I Państw. Liceum i Gimn. w Tczewie. (BP-17939/39).

Momot Franciszek, kierownikiem p. s. p. st. III im. M. Curie-Skłodowskiej w Bydgoszczy. (BP-11890/39).

Olma Eugeniusz, kontr. naucz. Państw. Liceum i Gimn. w Nowym Mieście — nauczycielem tegoż zakładu. (BP-15167/39).

Wiśniewski Aleksander — kierownikiem publ. szkoły powsz. st. III w Rudniku, pow. grudziądzkim. (BP-2744/39).

Przeniesieni w stan spoczynku:

Glińska Stefania, naucz. publ. szkoły pow. w Kcyni, pow. szubińskiego, z dniem 30 czerwca 1939 r. (BP-15975/39).

Sokolnicka Leokadia, naucz. publ. szkoły powsz. w Błędziniu, pow. świeckiego, z dniem 31 maja 1939 r. (BP-15005/39).

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA

162.

Druga lista dobrowolnych ofiar na Fundusz Obrony Narodowej, złożonych za pośrednictwem Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego.

L. p.	Nazwisko i imię ofiarodawcy	Stanowisko	Wyszczególnienie
9	P. Radacki Antoni (nr OR. 16164/39)	nauczyciel publ. szkoły powsz. w obw. kartuskim	zł 149,— jako wyrównanie poborów za czas od 1. IX. 1938 r. do 28. II. 1939 r.
10	p. Wysocki Maksymilian (nr OR. 13425/39)	nauczyciel publ. szk. powsz. w Polskich Okoninach, pow. tucholskiego	zł 50,— zadeklarowane do potrącenia z poborów za czerwiec 1939 r.
11	p. Bejmowa Zofia	nauczycielka p. szk. powsz. w obw. bydgoskim	zł 100,— zadeklarowane do potrącenia w 5 ratach od maja 1939 r.
12	p. Gomułka Leon	nauczyciel p. szk. powsz. w obw. bydgoskim	zł 100,— zadeklarowane do potrącenia w 5 ratach od maja 1939 r.
13	p. Molska Melania (nr OR. 15807/39)	nauczycielka p. szk. powsz. w Łąkiem, obw. chojnickiego	Obligacja 6% Pożyczki Narodowej nr 1903534 nominalnej wartości zł 50 z kuponami procentowymi od 11 do 20.
14	p. Machut Bolesław (nr OR. 16318/39)	p. o. kierownika publ. szkoły powsz. w Lipnicy, obw. chojnickiego	Obligacja 6% Pożyczki Narodowej nr 1893392 nominalnej wartości zł 50 z kuponami procentowymi od 12 do 20.
15	p. Kобрzycka Aleksandra (nr OR. 17926/39)	nauczyciel p. szk. powsz. w Kowalu, obw. wrocławskiego	Obligacja 6% Pożyczki Narodowej nr 1871518 nominalnej wartości zł 50 z kuponami procentowymi od 11 do 20.

163.

Wyniki subskrypcji 5% obligacji i 3% bonów Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej wśród nauczycieli szkół państwowych i publicznych powszechnych oraz pracowników administracji szkolnej w okręgu szkolnym pomorskim.

	Ilość deklaracji subskrypcyjnych	Subskrybowano		Ogólna wartość imienna subskrypcji
		5% obligacji po 100 zł na sumę	3% bonów po 20 zł na sumę	
Personel Kuratorium	95	10.400	2.720	13.120
Inspektoraty szkolne	52	7.400	1.500	8.900
Publ. Szkolnictwo powszechne	5427	194.500	216.560	411.060
Zakłady Kształcenia Nauczycieli	108	12.600	2.940	15.540
Szk. średnie ogólnokształcące	565	54.300	18.080	72.380
Szkolnictwo zawodowe	166	13.400	5.460	18.860
Szkolnictwo rolnicze	32	3.600	1.000	4.600
Razem	6445	296.200	248.260	544.460

Subskrypcja Pożyczki objęła 100% pracowników, z których zaledwie drobna część subskrybowała Pożyczkę w innych placówkach subskrypcyjnych jeszcze przed ogłoszeniem przez Kuratorium zarządzeń w tej sprawie. Około 30% subskrybentów zadeklarowało nabycie Pożyczki ponad normy subskrypcyjne, uchwalone przez Związki Pracownicze. Akcję subskrypcyjną przeprowadziły Dyrekcje szkół i Inspektoraty Szkolne (w odniesieniu do swego personelu) oraz 305 płatników rejonowych w publicznym szkolnictwie powszechnym w 24 obwodach szkolnych. Do zadań Płatników rejonowych należało również potrącenie pierwszej raty za Pożyczkę, przypadającej za m-c maj 1939 r. Kierujący akcją subskrypcyjną spełnili swe zadania sprawnie, dokładnie i terminowo. (Nr OR-15326/39).

164.

Towarzystwo Popierania Budowy
Publ. Szkół Powszechnych
Nr I — 627/39
Okólnik Nr 6.

Toruń, dnia 22 maja 1939 r.

W sprawie zabezpieczenia materiałów wartościowych i zakupu zeszytów szkolnych ze znakiem Towarzystwa Pop. Bud. Publ. Szk. Pow.

Zarządy Komitetów Obwodowych i Zarządy Kół T-wa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych
w Okręgu.

I. W związku ze zbliżającym się końcem roku szkolnego, Zarząd Komitetu Okręgowego przypomina o należyтым zabezpieczeniu na czas wakacyj letnich materiałów wartościowych. Za całość i bezpieczeństwo materiałów wartościowych jest odpowiedzialny skarbnik Koła.

Równocześnie Zarząd prosi, aby w wypadku przeniesienia się członków Koła (skarbników lub członków, pod których opieką pozostaje materiał wartościowy) do innych miejscowości, **sporządzono protokół zdawczy i odbiorczy (następca) wszelkich materiałów wartościowych.** Protokoły te pozostają w aktach Koła. Zarząd kładzie na to szczególny nacisk, gdyż rozliczenia Kół z b. Okręgiem Poznańskim wskazują aż nadto wymownie na konieczność załatwienia tej sprawy w ten sposób, celem uniknięcia w przyszłości jakichkolwiek nieporozumień między Kołami a Okręgiem.

II. Zarządzeniem z dnia 19 grudnia 1938 r. Minister W. R. i O. P. wyraził zgodę na pobieranie 1 grosza od tych zeszytów szkolnych, na których okładce będzie tłoczony znak Towarzystwa. Zachodzi jednak możliwość, że niektóre sklepy będą sprzedawały zeszyty bez znaku T-wa, dlatego Zarząd Komitetu Okręgowego prosi, aby szkoły (spółdzielnie uczniowskie) już teraz zaznaczały w sklepach, w których nabywają zeszyty, że powinny się zaopatrzyć w zeszyty ze znakiem Towarzystwa. W wypadku, gdyby sklepy nie zastosowały się do tego życzenia, należy je przy kupnie zeszytów pomijać. Zarząd prosi również, aby te szkoły (spółdzielnie uczniowskie), które zaopatrują się w zeszyty w spółdzielni „Społem“ uprzedziły tę instytucję, że domagać się będą **wyłącznie zeszytów ze znakami Towarzystwa.**

Zarząd nie wątpi, że zdecydowana postawa szkół w tej sprawie zmusi wszystkie sklepy do zaopatrywania się tylko w zeszyty ze znakiem Towarzystwa.

Sekretarz:
(-) Dr Wł. Sperczyński

Prezes:
(-) Dr A. Ryniewicz

165.

Komunikat w sprawie letnich kursów Pomorskiej Chorągwi Harcerzy.

W okresie letnim Pomorska Komenda Chorągwi Harcerzy urządza następujące kursy na poziomie instruktorskim:

1) Obóz podharcemistrzowski we Wdeckim Młynie, pow. starogardzki, stacja kolej. Skórcz, w czasie od 2 do 17 sierpnia 1939 r. Obóz dostępny dla absolwentów kursów instruktorskich. Opłata 25 zł. Zgłoszenia nadsyłać do 25 czerwca r. b.

2) Kurs drużynowych. Miejsce, czas trwania i opłata jak wyżej. W kursie winny wziąć udział wszyscy niekwalifikowani drużynowi, przyboczni oraz organizatorzy drużyn.

3) Kurs żeglarski na stopnie wioslarza, żeglarza i sternika żeglugi śródlądowej nad jeziorem Charzykowskim koło Chojnic w czasie od 1 do 20 sierpnia r. b. Opłata jak pod 1).

Resztę szczegółów podają rozkazy władz harcerskich. Informacji udzielają Pomorska Komenda Chorągwi Harcerzy w Toruniu, ul. Mickiewicza 2/4, Dom Społeczny oraz powiatowe Komendy Hufców.

Obozy wyszkoleniowe letnie Pomorskiej Chorągwi Harcerek:

1. **Obóz dla drużynowych harcerek** w terminie od 26 czerwca do 17 lipca. Miejsce. Funka nad jez. Charzykowskim — stacja kol. Chojnice. Wymagany stopień samarytanki, lub przygotowanie do niego, wiek minimum 16 lat, opinia hufcowej. Opłata 25 zł plus kosztu przejazdu na zniżkę wojskową. Zgłoszenia przysyłać do Komendy Chorągwi.

2. **Obóz drużynowych zuchów** — jak wyżej.

3. Trzy obozy samarytanek (kandydatek na przyboczne) — wymagany stopień pionierki, wiek 15 lat, opinia drużynowej. Opłaty: 28 zł plus kosztu przejazdu na zniżkę.

4. **Obóz gospodarczy dla sprawnych gospodarstwa:** wymagany stopień pionierki, wiek lat 14, sprawność kucharki. Warunki jak wyżej.

• 5. **Obóz wychowania fizycznego dla sprawnych od wychowania fiz.** Obóz jest przeznaczony dla referentek wf. w hufcach i sprawnych wf. w drużynach. Termin od 26 czerwca do 15 lipca br. Miejsce: nad jez. Charzykowskim, wiek 15 lat, stopień pionierki, najmniej 2 sprawności wf., lub pokrewne wf., praktyka w zakresie wf. na odbytym obozie.

6. **Obóz żeglarski:** termin od 26 czerwca do 24 lipca b. r. Miejsce Funka nad jez. Charzykowskim. Opłaty: 30 zł plus koszty przejazdu na zniżkę wojskową. Wymagany stopień pionierki, wiek 16 lat.

7. **Obóz zastępowych starszych dziewcząt:** Wymagany wiek 16 lat stopień pionierki, lub starsz. ochotniczki, opinia drużynowej lub hufcowej. (Nr O-19512/39).

166.

Komunikat Okręgowej Biblioteki Pedagogicznej Kuratorium O. S. Pom.

Okręgowa Biblioteka Pedagogiczna Kuratorium O. S. Pom. (Toruń, Sienkiewicza 2/1 p.) zawiadamia swych czytelników, że wypożyczalnia i czytelnia biblioteki będą zamknięte od dnia 1 lipca do 31 sierpnia 1939 r. Od dnia 1-go sierpnia b. r. będzie biblioteka wysyłać nauczycielstwu z Okręgu Szkolnego Pom. książki pocztą, po uprzednim pisemnym ich zamówieniu.

167.

Komunikaty „Polskiego Czerwonego Krzyża“.

1) Komisja Okręgowa uruchamia w czasie od 26 czerwca do 5 lipca br. 50 godzinny kurs przeszkoleniowy dla opiekunów (nek) Kół Mł. PCK. Okręgu Pomorskiego.

Kurs obejmie wykłady z ratownictwa ogólnego, przeciwigazowego, obrony przeciwlotniczej, ideologii PCK., pracy Kół w poszczególnych stopniach i sekcjach, administrację Koła, pracę w świetlicy itp.

Zakwaterowanie i wyżywienie na miejscu. Opłata za pobyt 1 uczestnika wynosi 16,50 zł. Zgłoszenia przyjmuje Komisja Okręgowa Toruń, ul. Mickiewicza 2/4 do dnia 31 maja br.

2) W związku z przypadającą tego roku rocznicą 75-lecia C. K. i 20-lecia PCK. Komisja Okręgowa uprzejmie prosi, aby obchody tych rocznic zależnie od warunków lokalnych były zorganizowane we wszystkich Kołach Młodzieży PCK. do końca roku szkolnego, w myśl wytycznych podanych w piśmie okólnym tut. Komisji Nr 24.

3) Komisja Okręgowa uprzejmie donosi, że od dnia 1 czerwca br. zniesiona zostanie drobnicowa sprzedaż materiału propagandowego, zamawianego przez Koła Młodzieży. Wszelkie zamówienia zwracane będą do oddolnych Komisji Oddziałowych, które zaopatrują Koła w potrzebny materiał.

168.

WYKAZ NABYTEKÓW

Okręgowej Biblioteki Pedagogicznej
Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego.
ul. Sienkiewicza 2 I p.

Pedagogika, historia wychowania

Dewey J. Moje pedagogiczne credo Lw. (b. r.) s. 141	2142
Hall-Quest, Lawrence A. Uczenie się pod kierunkiem w szkole średniej. Lw. 1932 s. 427	2139
Hulewicz J. Sprawa wyższego wykształcenia kobiet w Polsce w wieku XIX. Kraków 1939 s. 274	2018
Konarski K. Dzieje szkolnictwa w b. Królestwie Kongresowym 1915-1918. Kraków 1923 s. 280	2010
Kriek E. Wychowanie narodowe-polityczne. Lw. (b. r.) s. 267	2141
Kryński M. Ocenianie piśmiennych prac szkolnych. W-wa 1936 s. 64	2134

- Katolicka myśl wychowawcza. Pamiętnik II studium katolickiego w Wilnie w dn. 28. VIII. — 1. IX. 1936. Poznań 1937 s. 538
- Narloch R.** Samorzutne zespoły dziecięce w wieku szkolnym. W-wa 1935 s. 99
- Radomska-Strzemecka H.** Monografia testu definicji. Studium z zakresu logiki dzieci i młodości. W-wa 1931 s. 254
- Rybicki M.** Środowisko jako punkt wyjścia w nauczaniu przyrody i geografii w szkole powszechnej. Przewodnik metodyczny. Lublin 1934 s. 68
- Stevenson J. A.** Metoda projektów w nauczaniu. Lw. 1390 s. 259
- Szelejewski J.** Dziecko wiejskie. Poznań 1933 s. 100
- Weryho-Radziwiłłowiczowa M.** Metoda wychowania przedszkolnego. Lw. 1931 s. 324
- Zajda K., Kien H.** Zagadnienie obronności państwa w nauczaniu i wychowaniu w szkole powszechnej. Poznań (b. r.) s. 64
- Czachowski K.** O Henryku Sienkiewiczu. Lw. 1933 s. 31 1809
- 2062 **Krzyżanowski J.** Od średniowiecza do baroku. Studia naukowo-literackie. W-wa 1938 2173
- 2068 — Władysław St. Reymont. Twórca i dzieło. Lw. 1937 s. 212 2061
- 2015 **Nadolski Br.** Rozkwit literatury narodowej w XVI wieku na tle życia umysłowego w Polsce. Lw. 1938 s. 143 2100
- 2112 **Noyszewski St. Piolun.** Stefan Żeromski. Dom, dzieciństwo i młodość W-wa 1928 s. 374 2121
- 2143 **Szweykowski Z.** „Lalka” Bolesława Prusa W-wa (1935) s. 343 2095
- 2087 **Szykowski M.** Literatura współczesna. Do użytku szkół średnich. Poznań 1930 s. 361 2176
- 2140 **Windakiewicz St.** Epika polska. Kraków 1939 s. 156 2130
- Romantyzm w Polsce. Kraków 1937 s. 320 2128
- 2137 **Wojciechowski K.** Wiek oświecenia. Historia literatury wieku oświecenia w Polsce. Lw. 1926 s. 432 2165

Filozofia, psychologia.

- Dąbrowski K.** Podstawy psychologiczne samodreńczenia. (automutylacji) W-wa 1934 s. 98 2074
- Grzegorzewska M.** Psychologia niewidomych W-wa (b. r.) s. 348 2017
- Horoszkiewiczówna W.** Etyka Towiańskiego, jej źródła i promieniowanie. Wilno 1938 s. 128 2184
- Kotarbiński T.** Elementy teorii poznania, logiki formalnej i metodologii nauk. Lw. 1929 s. 483 2063
- Petrażycki L.** Nowe podstawy logiki i klasyfikacji umiejętności W-wa 1939 s. 107 2193
- Zagadnienia prawa zwyczajowego. W-wa 1938 s. 84 2178
- Platon Charmidez, Lizys.** W-wa 1937 s. 69 2196
- Świtalski B.** Neoplatonizm a etyka ś. Augustyna. W-wa 1938 s. 123 2190
- Tatarkiewicz Wł.** Historia filozofii. Lw. 1933 T. 1—2. s. 399, 321, — 2190
- Zienkowski W.** Psychologia dzieciństwa. Lw. 1929 s. 455 2138
- Znaniecki F.** Upadek cywilizacji zachodniej. Szkice z pogranicza filozofii, kultury i socjologii. Poznań 1921 s. 111 2079

Literatura.

- Brzozowski St.** Legenda młodej Polski. Studia o strukturze duszy kulturalnej. W-wa 1937 s. 494 2160
- Bystron J. St.** Literaci i grafomani z czasów Królestwa Kongresowego. 1815—1831 Lw. (1938) s. 272 2092
- Chlebowski Br.** Literatura polska porozbiorowa, jako główny wyraz życia narodu po utracie niepodległości. Lw. 1935 s. 616 21

Językoznawstwo.

- Anders H.** Das posener Deutsch im Mittelalter. Wilno 1938 T. 1. Phonetik s. 404 2183
- Gaertner H.** Gramatyka współczesnego języka polskiego. Głosownia. Sematyka. Słowotwórstwo. Lw. 1938 s. 424 2164
- Lehr-Splawiński T.** O narzeczach Słowian nadbałtyckich. Toruń 1934 s. 47 2052
- Małecki M.** Język polski na południe od Karpat. (Spisz, Orawa, Czadeckie, Wyspy jezykowe). W-wa 1938 s. 127. 1808

Historia, kultura.

- Barycz H.** Lata szkolne Marka i Jana Sobieskich w Krakowie. Kraków 1939 s. 88 2136
- **Boulton W. H.** Wieczność piramid i tragedia Pompei. W-wa (b. r.) s. 253 2082
- Buczek K.** Geograficzno-historyczne podstawy Prus Wschodnich. Toruń 1936 s. 78 2045
- Dziewanowski Wł.** Uzbrojenie w rozwoju dziejowym. Lw. (1938) s. 107 2103
- Fainsztejn D.** Potwory fantastyczne w wierzeniach i mitach. Wilno 1938 s. 131 2185
- Górski K.** Ustrój państwa i zakonu krzyżackiego. Gdynia 1938 s. 72 2040
- Hartleb K.** Ostatni Jagiellonowie. Sylwety monarchów i ludzi. Ocena wydarzeń. Lw. 1938 s. 92 2097
- Jakubowski St.** Kult Isztary a popielnice twarzone. Kraków 1937 s. 41 2169
- Kamiński Ł.** Pieśni ludu pomorskiego. Toruń 1936 s. 351 2053
- Koczy Ł.** Polityka bałtycka zakonu krzyżackiego. Toruń 1936 s. 73 2047

- Kosidowski Z.** Z okresu złotego kultury Poznania. Tygodnik 1838 — 1845. Poznań 1938 s. 261 2187
- Lowmiański H.** Prusy pogańskie. Toruń 1935 s. 56 2050
- Makowski B.** Sztuka na Pomorzu. Jej dzieje i zabytki. Toruń 1932 s. 250 2026
- Maleczyński K.** Urzędnicy grodzcy i ziemscy lwowscy w latach 1352 — 1783. Lw. 1938 s. 239 2182
- Pietkiewicz C.** Kultura duchowa Polesia Rzezyckiego. Materiały etnograficzne. W-wa 1938 s. 459 2186
- Piowski K.** Dzieje polityczne Prus Wschodnich. (1621 — 1772). Gdynia 1938 s. 151 2048
- Pociecha Wl.** Geneza hołdu pruskiego (1467 — 1525). Gdynia 1937 s. 146 2054
- Serejski M.** Narodziny średniowiecznej Europy. Lw. (1938) s. 116 2098
- Sliwiński A.** Konstytucja Trzeciego Maja. Lw. (1938) s. 99 2101
- Powstanie styczniowe. Lw. (1938) s. 263 2094
- Sobieski W.** Der Kampf um die Ostsee. Von den aeltesten zeiten bis zur Gegenwart. Bydgoszcz b. r. s. 268 2035
- Szlakiem wieków. Źródła do nauki dziejów Polski na tle regionalizmu wielkopolskiego. Poznań 1937 s. 264 2192
- Terlikowski Fr.** Życie publiczne, prywatne i umysłowe starożytnych Greków. Lw. 1938 s. 265 2077
- Tymieniecki K.** Misja Polski w Prusiech i sprowadzenie Krzyżaków. Toruń 1935 s. 52 2030
- Vetulani A.** Polskie wpływy polityczne w Prusiech Książęcych. Gdynia 1939 s. 186 2055
- Wells H. G.** Historia świata. W-wa (b. r.) s. 346 2153
- Weymann St.** Cła i drogi handlowe w Polsce Piastowskiej. Poznań 1938 s. 144 2167
- Zakrzewski K.** Bizancjum w średniowieczu. Lw. (1939) s. 117 2102
- Zatorski W.** Czyngis-chan. W-wa 1939, s. 263 2191
- Zywczyński M.** Papiestwo i papieże średniowiecza. Lw. 1938. s. 101 2099
- Nauki matematyczno-przyrodnicze.**
- Beebe W.** W głębinach oceanu. Życie mórz południowych. W-wa (b. r.) s. 179 2147
- Buddenbrock W.** Świat zmysłów. W-wa (b. r.) s. 206 2148
- Comptes rendus du Congrès International de géographie. Varsovie 1934. W-wa 1936 s. 700 2181
- Czekanowski J.** Człowiek w czasie i przestrzeni. W-wa (b. r.) s. 287 2150
- Gross L.** Ludzkość w walce o zdrowie. W-wa (b. r.) s. 331 2156
- Hass A.** Zasady fizyki. Światło, elektryczność, ciepło, materia. W-wa (b. r.) s. 309 2154
- Hawks E.** Dziwy powietrza i wody. W-wa (b. r.) s. 248 2155
- Jeans J.** Nowy świat fizyki. W-wa (b. r.) s. 167 2146
- Jeżewski M.** Tajemnice rurki próżniowej. Promienie katodowe. Lw. 1938 s. 99 2110
- Kendall J.** Nowoczesna alchemia. W-wa (b. r.) s. 248 2152
- Lassar-Cohn.** Chemia w życiu codziennym. W-wa (b. r.) s. 289 2145
- Porebski E.** Wielcy twórcy nauki. W-wa (b. r.) s. 295 2149
- Od gwiazdy do atomu. W-wa (b. r.) s. 238 2151
- Srokowski St.** Geografia gospodarcza Polski. W-wa 1939 s. 588 —
- Tryumfy eksperymentu i jego granice. W-wa (b. r.) s. 238 2159
- Steinhaus H.** Kalejdoskop matematyczny. Lw. (b. r.) s. 135 2194
- Wasutyńska I.** Telefony. Lw. 1938 s. 87 2109
- Witkowski A.** Zasady fizyki. T. 1. W-wa 1929 s. 645 2072
- Nauki społeczne.**
- Bolszewizm. Lublin 1938 s. 325 2162
- Chałupnictwo. Materiały, uwagi, wnioski. W-wa (b. r.) s. 288 2177
- Chodorowski J.** Struktura wewnętrznego handlu towarowego w Polsce. W-wa 1938 s. 151 2166
- Dziedzic Fr.** Rolnictwo pomorskie w zarysie geograficzno-gospodarczym. Toruń 1934 s. 108 2070
- Kongres bezpieczeństwa pracy, 9 — 11 kwietnia 1938. W-wa 1938 s. 208 2172
- Konstantinow M.** Zagadnienie Dunaju ze stanowiska prawa międzynarodowego. Poznań 1938 s. 175 2171
- Krahelska H., Kirstowa M., Wolski St.** Ze wspomnień inspektora pracy. W-wa 1936 T. 1—2 s. 413, 270 2163
- Królikowski S. Fr.** Zarys polskiej polityki handlowej ze szczególnym uwzględnieniem polityki celnej. W-wa 1938 s. 401 2188
- Ludkiewicz Z.** Struktura agrarna Pomorza. Toruń 1934 s. 36 2067
- Münnich A.** Osadnictwo niemieckie w Prusach Wschodnich. Toruń 1934 s. 51 2057
- Mysłakowski Z., Gross F.** Robotnicy piszą. Pamiętniki robotników. Studium wstępne. Kraków 1938 s. 361 2179
- Olszewicz W.** Węgiel i morze. Toruń 1932 s. 35 2049
- Pawłowski St.** Osiedla wiejskie na Pomorzu pod względem geograficzno-osadniczym i narodowościowym. Toruń 1935 s. 17 2058
- Raczyński A.** Polskie prawo pracy. W-wa 1930 s. 463 —
- Reguła J. A.** Co to jest prawo. Wykład popularny. Kraków 1939 s. 42 1810
- Smogorzewski K.** Propaganda „korytarzowa” zagranicą. Toruń 1930 s. 62 2037
- Wańkiewicz B.** Ustrój władz administracyjnych s. 369 2064
- Wasutyński B.** Ustrój władz administracyjnych rządowych i samorządowych. Poznań 1937 s. 160 2060

Werner St. Przemysł rolny na Pomorzu. Gdynia 1937 s. 112	2069	Dobrowolska H. Grafika książki a czytanie. W-wa 1933 s. 112	2120
Wilder J. A. Upadek gospodarczy Prus Wschodnich. Toruń 1936 s. 53—140	2056	Drozdowicz-Jurgielewiczowa I. Upodobania czytelnice dorosłych. W-wa 1939 s. 151	2114
Wrzosek A. Własność ziemska na Pomorzu według narodowości. Toruń 1935 s. 23	2046	Kurkowa E. Bibliografia historii literatury polskiej i krytyki literackiej za rok 1933. Lw. 1935 s. 30	1823
Zaborski B. Podatek gruntowy, gęstość zaludnienia i narodowość mieszkańców na Pomorzu. Toruń 1936 map 6	2065	Polskie książki dla dzieci i młodzieży. Kraków 1931 s. 185	1004
Zakrzewski Zb. Witold Skarżyński. Ekonomista wielkopolski. Poznań 1938 s. 137	2170	Mikucka A. Przedmiot, zakres i metody badań nad czytelnictwem. W-wa 1938 s. 31	1697

Biografie i życiorysy.

Czapska M. Ludwika Śniadecka. W-wa 1938 s. 280	2073	Radlińska H. Książka wśród ludzi. Lw. (b. r.) s. 307	2091
Lipiński W. Wielki Marszałek (1867 — 1935) W-wa (b. r.) s. 225	2115	Stemler J. O prowadzeniu bibliotek. Wskazówki organizacyjne, techniczne i wychowawcze dla małych bibliotek. W-wa 1927 s. 35	1063
Nowaczyński A. Młodość Chopina. W-wa 1939 (b. r.) s. 230	2131	Wiskontowa Z. Biblioteki Pedagogiczne Kuratoratów Okręgów Szkolnych. Kraków 1937 s. 7	1710
Wasutyński J. Kopernik, twórca nowego nieba. W-wa 1938 s. 665	2066	Wojciechowski K. Systematyczne rozpowszechnianie czytelnictwa. W-wa 1938 s. 24	1967
Żeleński-Boy. T. Marysienka Sobieska. Lw. 1938 s. 366	2089	Książek, przy których nie podano sygnatury, nie wypożycza się poza obręb biblioteki.	

Regionalizm.

Górski K. Pomorze wczoraj i dziś. Lw. 1934 s. 184	2078
Lopalewski T. Między Niemnem a Dźwiną. Ziemia wileńska i nowogrodzka. Poznań (b. r.) s. 234	2085
Lwów i Ziemia Czerwieńska (opracowali: Mańkowski T., Pohorecki F., Maleczyński K., Tyrowicz M.). Lw. (b. r.) s. 324	
Ossendowski A. Karpaty i Podkarpacie. Poznań (b. r.) s. 258	
Patkowski A. Sandomierskie. Góry świętokrzyskie. Poznań (b. r.) s. 328	2084
Pleśniarski Z. Z regionalizmu wielkopolskiego. Oborniki 1938 s. 299	2133
Remer J. Wilno. Poznań (b. r.) s. 210	2083
Wasylewski St. Na Śląsku Opolskim. Katowice. 1937 s. 286	4419

Bibliotekoznawstwo.

Aret M. Jak powstaje książka. W-wa 1929 s. 68	906
Anczyc W. O książce polskiej obecnej słów kilka. Poznań 1937 s. 7	929
Bornsteinowa J. Zasady klasyfikacji dziesiętnej. Podręcznik bibliotekarski W-wa (1925) s. 140	1981
Brensztejn M. Biblioteka uniwersytecka w Wilnie do r. 1832. Wilno 1922 s. 146	384
Crozet L. Praktyczny podręcznik bibliotekarza. Lw. 1938 s. 335	1920
Czarnecki J. Wilno w dziejach książki polskiej. Wilno 1928 s. 24	1657

169.

Nowe wydawnictwa.

B. Chodowicki: Rzuty prostokątne dla II kl. lic. hum. i przyr. Książnica-Atlas. Lwów — Warszawa. Str. 78. Cena zł 1.60.

Program matematyki dla liceum humanistycznego i przyrodniczego w kl. II obejmuje również elementy geometrii wykresłej p. t. „Rzuty prostokątne”, które mają dwójaki cel: a) dalsze kształcenie wyobraźni przestrzennej, zapoczątkowane w poprzednich kursach nauki przez naukę stereometrii, i trygonometrii sferycznej (rozwiązanie kąta trójściennego), b) zużytkowanie zdobytych wiadomości ze stereometrii i trygonometrii do rozwiązywania zagadnień, z którymi spotka się uczeń czy to na wyższych studiach, czy to w życiu praktycznym, a przede wszystkim podczas spełniania **obywatelskiego obowiązku Obrony Kraju.**

Oba cele wytknięte w programie ministerialnym stara się autor osiągnąć w swej książce przez znakomite podejście metodyczne, głęboko pomyślane i świetnie wykonane rysunki, przez dobór aktualnych ćwiczeń tak rachunkowych jak graficznych.

Całość książki dzieli się na:

1. wstęp w którym autor powtarza i utrwała wiadomości w rzucie równoległym ukośnym (perspektywie równoległej) i najważniejsze wiadomości ze stereometrii;

2. rzuty prostokątne na jedną rzutnię (rzuty cechowane), układ płaszczyzny i jego zastosowanie przede wszystkim do rozwiązania kąta trójściennego (tryg. sferyczna);

3. rzuty prostokątne na dwie płaszczyzny i ich zastosowanie w kreśleniu rzutów i przekrojów brył geometrycznych, przedmiotów technicznych i powierzchni topograficznych.

M. Piwowarczyk: Zajęcia rękodzielnicze w szkole Cz. II. Roboty z różnych materiałów. Str. 232. Zł 4.80. Książnica-Atlas. Lwów — Warszawa.

Podręcznik ten opracowany został dla szkół powszechnych w szczególności dla tych, które pozbawione są pracowni do zajęć praktycznych. Zawarte w podręczniku przykłady prac wiążą się w większości ściśle z programem nauki przyrody żywej i martwej, geografii, rachunków i geometrii. Dość obszernie ilustrowany jest dział sportu, zabaw oraz różnych prostych a potrzebnych przedmiotów dla użytku ucznia, domu i szkoły. W szczególności, kładzie nacisk przy pracach z różnych materiałów na konstruowanie prostych pomocy naukowych, daje możliwość ściślejszego związania zajęć praktycznych z innymi przedmiotami nauki, a tym samym przystępnego przyswojenia przez ucznia wiadomości, jak również systematycznego zaopatrzenia szkół w niezbędne pomoce naukowe i przyrządy. Wprowadzenie do pracy taniego materiału w postaci deski, dykty, tektury, odpadków blachy, starych gazet itp. oraz różnych nieużytków jak flaszki, pudełka, korki itp. pozwoli na pełną realizację zakreślonych tematów nawet w trudnych warunkach szkolnych.

Układ podręcznika jest jasny — każdy przedmiot ilustrowany jest przejrzystym rysunkiem oraz dokładnym opisem jego budowy. Na wstępie podany jest spis tematów z zaznaczeniem, w której klasie może uczeń dany przedmiot wykonać oraz jaki materiał jest potrzebny do jego budowy.

Podręcznik ten będzie niewątpliwie dużą pomocą dla nauczycielstwa uczącego młodzież 5—7 roku nauki w szkołach wszystkich stopni, a źródłem pomysłów twórczych dla młodzieży w wieku 10 — 15 lat.

Głos znakomitego Francuza o bitwie nad Wisłą 1920 r.

W chwili obecnej, gdy cały naród polski, w głębokim poczuciu swej mocy, przeżywa spokojnie i z godnością doniosłe wydarzenia i decyzje, — spojrzenie w niedaleką przeszłość, przypomnienie bohaterskich walk i zwycięstw umacnia wiarę i ufność w wielką przyszłość Narodu.

Jednym z takich wspomnień, które są chlubą i własnością naszą, to rok 1920, karta pisana ręką genialnego Wodza i krwią jego żołnierzy. Słusznym jest i pożądanym dziś, gdy Polska siłami swą wielkość wykują, wspomnienie takie ożywić i w pięknej szczerzej wypowiedzi Francuza generała Mordacq'a, zasłużonego oficera Wielkiej Wojny, odnaleźć świadectwo złożone prawdzie.

Do niedawna jeszcze pokutowało w opinii przeciętnego Francuza mniemanie, że to Francja wygrała bitwę nad Wisłą, — niektóre odłamy społeczeństwa polskiego gadkę powtarzały skrętnie. Zdaniem generała Mordacq'a Francja ma dość piękną i bohaterską przeszłość, by nie potrzebowała sięgać po cudze laury.

Generał Mordacq, najbliższy współpracownik Clemenceau z czasu wojny światowej, świetny znawca rzemiosła wojennego, gorący i czujny patriota, autor licznych prac historycznych i publicystycznych (m. in. „Obrona Narodowa” 1937 r., „Dzieje Wielkiej Wojny” 1939 r.), w książce swej, zatytułowanej „Legends wielkiej wojny”, rozdział końcowy poświęcił r. 1920 i Wielkiemu Marszałkowi. Stwierdza on na podstawie niezbitych faktów, że zwycięstwo to jest **polskim** zwycięstwem, które Polska zawdzięcza wyłącznie swemu Wodzowi.

Generał Mordacq wydał wymienioną pracę w r. 1935 — przeczytanie jej dziś ma szczególne znaczenie moralne dla każdego Polaka. To też dobrze uczyniła redakcja Biblioteczki Francuskiej (Wydawnictwo Książnicy-Atlas), że udostępniła ją młodzieży szkolnej, zamieszczając ją w powyższym zbioru (Zeszyt 31). Doniosłość zagadnienia niewątpliwie zainteresuje jak najszerzy krąg czytelników i z poza szkoły, w ten sposób praca ta przyczyni się do pogłębienia wzajemnego zrozumienia społeczeństwa francuskiego i polskiego.

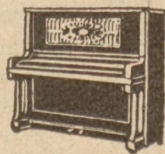
Cena prenumeraty rocznej Dziennika Urzędowego 6,— zł. Dla P. P. Nauczycieli abonujących indywidualnie 4 zł 80 gr. Numer pojedynczy (bez przesyłki pocztowej) 50 gr. Konto w P. K. O. 203100.

Warunki umieszczenia ogłoszeń: Cała strona zł 100,—, 1/2 strony zł 55,—, 1/4 strony zł 30,—, 1/8 strony zł 20,—, 1/16 strony zł 12,—.

Ogłoszenia umieszcza się tylko po zapłaceniu z góry przypadającej należności (Konto nr 203100 w P. K. O.). Administracja pozostawia bez odpowiedzi nadesłane do druku ogłoszenia, o ile jednocześnie należność nie została wpłacona.

Zamówienie na prenumeratę jak również na numery pojedyncze wykonywa się jedynie po wpłaceniu należności. Reklamacje z powodu nieotrzymania poszczególnych numerów wnosić należy do właściwych urzędów pocztowych niezwłocznie po otrzymaniu następnego, kolejnego numeru. Reklamacji spóźnionych lub wniesionych niewłaściwie nie uwzględnia się.

Wszelkich wpłat na Dziennik Urzędowy Kuratorium O. S. Pom. należy dokonywać za pośrednictwem P.K.O., konto czekowe Nr 203 100.

Dźwięk naszych wypróbowanych fortepianów i pianin,
to dźwięk o najczystszy brzmieniu, to dźwięk wzniecający natchnienie i zapał
zarówno u **nauczyciela** jak i u **ucznia!**

Największa fabryka pianin i fortepianów w Polsce

B. SOMMERFELD Sp.
z o. o.

ul. Śniadeckich 2.

BYDGOSZCZ

ul. Śniadeckich 2.

Niskie ceny!

Dogodne warunki!

Wszelkie

Nasiona

warzywne, kwiatowe, gospodarcze

Rośliny

drzewka, krzewy, róże, byliny,
cebulki kwiatowe i t. p.

Narzędzia i przybory ogrodnicze
oraz

Preparaty chemiczne do zwalczania
chorób i szkodników roślinnych

poleca:

B. HOZAKOWSKI, TORUŃ

skrzynka pocztowa 1

ul. Mostowa nr 28

NOWY ILUSTROWANY KATALOG GŁÓWNY
na rok 1939 wyszedł już z druku i na życzenie
wysyłany jest bezpłatnie

S. Buszczyński

DRUKARNIA

Rok założenia

1 8 6 6

Toruń

UL. MOSTOWA 13 TEL. 1424

WYKONUJE WSZELKIE DRUKI DLA
URZĘDÓW, HANDLU I PRZEMYSŁU

wzorowo i gustownie
po cenach przystępnych

NA ŻYCZENIE WZORY I KOSZTORYSY

Z ostatnich naszych nowości polecamy:

ĆWICZENIA STYLISTYCZNE W SZKOLE POWSZECHNEJ

podręcznik metodyczny dla nauczyciela
w opracowaniu H. KIENA

Książka ta traktuje zagadnienie tak ze strony teoretycznej (część I) jako też i praktycznej (część II). Część I zawiera wszechstronnie i gruntownie opracowane podstawowe założenia metodyczne, poparte bardzo często przykładami z praktyki szkolnej. Część II — to około 120 różnorodnych przykładów od klasy I do VII włącznie, ujętych przejrzyście w około 160 lekcjach ćwiczeń stylistycznych. Pierwsza i druga część stanowią logicznie zaokrągloną całość.

„Ćwiczenia stylistyczne w szkole powszechnej” powinny wypełnić dotkliwie przez ogół Nauczycielstwa odczuwaną lukę w tej dziedzinie zwłaszcza od chwili wejścia w życie nowych programów. Najwięcej skorzystać może Nauczycielstwo szkół III stopnia organizacyjnego, albowiem autor opiera się zasadniczo na programie szkoły powszechnej tego stopnia. Ale i Nauczycielstwo szkół I i II stopnia może czerpać pełną garścią z rad i wskazówek autora, tym bardziej, że szkołom tego typu autor poświęca osobny rozdział. Praca nacechowana jest wybitnie realizmem pedagogicznym i jako taka odbija korzystnie od wielu innych zbyt abstrakcyjnie ujętych opracowań z zakresu realizacji nowych programów. Książka powinna się znaleźć w każdym ośrodku pedagogicznym, jako jedna z niewielu z dziedziny ćwiczeń stylistycznych.

Objętość książki 312 stron. Format 24 × 17 cm.

Cena za egz. broszurowany zł 3,90

Cena za egz. w opr. całopłóciennnej zł 5,—.

Podana cena obowiązuje bez kosztów przesyłki. Zwracamy uwagę na wielki wybór innych naszych wydawnictw, pomocy naukowych, druków itp. Prosimy żądać katalogów i prospektów, które wysyłamy bezpłatnie.

P. A. T. Drukarnia Państwowa w Poznaniu

Składnica Druków Szkolnych i Pomocy Naukowych

ul. Składowa 3

POZNAŃ

ul. Składowa 3

Telefon Drukarni 3633

Konto czekowe w P. K. O. nr 211.819

Telefon Składnicy 41-27

Dla Urzędów i Szkół przepisowe granatowe zastony przeciwlotnicze
poleca

Firma Polsko-Chrześcijańska

»F E N K A«

wł. F. Kostrzewska

ul. Św. Ducha 18

TORUŃ

ul. Św. Ducha 18

Specjalny magazyn wypraw i firan o bardzo bogato zaopatrzonych działach w doborowej jakości towar i po istotnie niskich cenach, stanowi bezspornie bardzo korzystne źródło zakupu.

UWAGA:

Szyjemy firanki i dekoracje okienne według najnowszych żurnali jak również całe wyprawy (Dostawy terminowe)
Stałe dostawy wojskowe, samorządowe i urzędowe nawet do odległych miast
są naszym najlepszym poleceniem!

PIECE CIĄGŁEGO PALENIA

„KRÓL PIECÓW”

ze znakiem fabrycznym

Higieniczne, trwałe, oszczędne. — Równomierna temperatura.

Niezastąpione dla izb i sal szkolnych

Fala silnych mrozów nie wpływa na tok nauki

Całkowite uznanie licznych szkół

Referencje, prospekty i osobiste porady przez delegowanego fachowca
bezpłatnie i bez zobowiązania.

HERZFELD & VICTORIUS

Spółka Akcyjna — Grudziądz

Okręgowa Biblioteka Pedagogiczna

Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego

w TORUNIU

ul. Sienkiewicza 2 I p.

Telefon Nr 10-87

Czynna w dni powszednie w godzinach 11—14 i 1630—1930

Zamiejscowi czytelnicy wypożyczają książki pocztą
na abonament indywidualny lub zbiorowy.

Koszt przesyłki książek do czytelników ponosi Biblioteka,
przesyłkę zwrotną opłaca czytelnik przy nadawaniu
(50% zniżki od opłaty pocztowej)

W okresie od dnia 1-go lipca do dnia 31-go sierpnia
Biblioteka będzie zamknięta dla czytelników miejscowych
(dla czytelników zamiejscowych w miesiącu lipcu).

Redaktor: Mgr Stefan Bernacki, Toruń, ul. Sienkiewicza 10/12.

Nakładem Wydawnictwa Dz. Urzęd. Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego.

Łączono w Druk. Spółdz., Toruń, ul. Mickiewicza 2/4.